

**Nr 145**

**Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72; given Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigaste Konungs och Herres fränvaro:

**CARL GUSTAF**

**G. E. STRÄNG**

**Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De medelsbehov utöver gällande riksstat, som bör anmälas för riksdagen vid dess höstsession och som nu kan överblickas, bör sammanfattas i en särskild proposition angående utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72. Jag vill erinra om att tidigare i dag anmälts frågor om konjunkturstimulerande åtgärder och höjda bostads-

tillägg till barnfamiljer som också innefattat framställningar om anslag på tilläggsstat I (prop. 1971: 139 och 156). Dessutom har Kungl. Maj:t på föredragning av chefen för industridepartementet den 22 oktober 1971 beslutat särskild proposition angående finansiering m. m. rörande vissa statliga bolag (prop. 1971: 139).

De framställningar om anslag på tilläggsstat som Kungl. Maj:t beslutar om denna dag tas in i dagens statsrådsprotokoll över utrikesdepartements-, försvars-, social-, kommunikations-, finans-, utbildnings-, jordbruks-, handels-, inrikes- och industriärenden. Utdrag av dessa protokoll bör biläggas den gemensamma propositionen som *bilagor 1—11*. En sammanställning över av Kungl. Maj:t i denna proposition begärda anslag torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 12*.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t i en gemensam proposition förelägger riksdagen de förslag om anslag på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 som framgår av nämnda utdrag av statsrådsprotokollet.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydeke bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*

## UTRIKESDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler de ärenden under utrikesdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

### DRIFTBUDGETEN

#### TREDJE HUVUDTITELN

##### A. Utrikesdepartementet m. m.

[1] **A 3. Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat.** I riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 3 960 000 kr., varav 575 000 kr. utbetalas och disponeras av utrikesdepartementet.

Behov av ytterligare medel under detta anslag har uppstått. Detta kan beräknas till 200 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr. att utbetalas och disponeras av utrikesdepartementet.

[2] **A 8. Kommittéer m. m.** I riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 225 000 kr.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 juli 1971 tillkallades den 26 juli 1971 sakkunniga med uppdrag att företa en översyn av svenska bilaterala åtgärder för att främja u-länders industrialisering, den s. k. industribistandsutredningen. Tillgängliga medel på detta anslag förslår inte för att täcka de beräknade utgifterna för denna utredning.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kr.

## KAPITALBUDGETEN

### II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[3] **5. Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen.** I investeringsplanen för anslaget finns uppförda kostnadsramar i prisläget den 1 april 1970 för ambassadanläggningar i Moskva och Paris samt chefsbostad i London av resp. 33 650 000 kr., 7,5 milj. kr. och 1 milj. kr. (prop. 1971: 1 bil. 5 s. 66).

Byggnadsstyrelsen hemställer, att kostnadsramarna uppräknas vad avser nybyggnad av ambassadanläggning i Moskva till 34 650 000 kr., nybyggnad av ambassadanläggning i Paris till 12,4 milj. kr. samt ombyggnad av sändebudsbostad i London till 1,5 milj. kr. Dessutom hemställs att för tillbyggnad av ambassadanläggning i Tokio uppförs en kostnadsram av 700 000 kr.

Beträffande *Moskva* anger byggnadsstyrelsen, att till följd av en överenskommelse år 1958 mellan Sverige och Sovjetunionen, enligt vilken avtalsparterna utför beskickningsanläggningar åt varandra, utnyttjas anvisade medel för att täcka kostnader för dels utförande av huvuddelen av den sovjetiska ambassadanläggningen i Stockholm, dels leveranser av svenskt material till anläggningen i Moskva och dels den svenska platsorganisationen i Moskva. Inträffade kostnadsökningar, bl. a. till följd av förseningar, har medfört att en höjning av kostnadsramen med 1 milj. kr. till 34 650 000 kr. är nödvändig. Den slutliga kostnaden för ambassadanläggningen i Moskva kan dock framräknas och regleras först efter det att arbetena slutförts samt granskning och förhandlingar rörande den ekonomiska avräkningen blivit avslutade.

I prop. 1971: 1 (bil. 5 s. 66) anmälades, att förberedelsearbetet för en

ambassadanläggning i *Paris* fördröjts och att beräknad byggstart framskjutits till januari 1972. Projekteringsarbetet har numera framskridit så långt att ett av vederbörande myndigheter godkänt förslag jämte en på huvudhandlingar baserad kostnadsuppskattning av fransk expertis föreligger. Bl. a. på grund av ökade byggnadskostnader i *Paris* under perioden maj 1968—maj 1971, uppgående till 30 %, ej tidigare inräknad mervärdeskatt på 17,7 % samt uppförande av ett ytterligare garageplan, vilket krävs av de franska myndigheterna, kommer kostnadsramen att uppgå till 12,4 milj. kr. Byggstarten är beräknad till april 1972.

Investeringskostnader för ombyggnad av sändebudsbostaden i *London* har i prop. 1971: 1 (bil. 5 s. 66) angivits uppgå till 1 milj. kr. Sedan offerter nu inkommit bedöms en höjning av kostnadsramen med 500 000 kr. erforderlig. Arbetet kan påbörjas under november 1971.

Sedan den nyuppförda ambassadanläggningen i *Tokio* togs i bruk år 1959, har ambassaden tillförts väsentligt ökade arbetsuppgifter och därav betingad personalökning, vilket medfört, att provisoriska lokaler måst förhyras utanför anläggningen. Då detta visat sig mindre tillfredsställande ur arbetssynpunkt, har styrelsen undersökt möjligheterna att bygga ett annex på ambassadtomten. Kostnaderna för detta beräknas uppgå till 700 000 kr. Arbetet kan igångsättas i januari 1972.

#### *Departementschefen*

I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag bör följande nya och ändrade kostnadsramar i prisläget den 1 april 1971 föras upp i investeringsplanen.

|                                      |            |
|--------------------------------------|------------|
| Moskva, ambassadanläggning           | 34 650 000 |
| Paris, ambassadanläggning            | 12 400 000 |
| London, ombyggnad av chefsbostad     | 1 500 000  |
| Tokio, tillbyggnad av ambassadkansli | 700 000    |

Jag förordar att de utgifter som hänger samman med de redovisade byggnadsobjekten får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten för utrikesrepresentationen.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
Britta Gyllensten



## FÖRSVARSDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler de ärenden under försvarsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

### DRIFTBUDGETEN

#### FJÄRDE HUVUDTITELN

##### **O. Diverse**

[1] **O 7. Kostnader för svenska FN-styrkor m. m.** Medel för en svensk militär styrka i FN-tjänst anvisades första gången på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1956/57 (prop. 1956: 198, SU 1956: 179, rskr 1956: 359). Därefter har årligen ytterligare medel anvisats för svenska FN-styrkors verksamhet m. m. Fr. o. m. budgetåret 1965/66 anvisas medel för de årliga utgifterna inom Sverige för att rekrytera, utbilda och organisera den svenska beredskapsstyrkan m. m. under förslagsanslaget Beredskapsstyrka för FN-tjänst, medan utgifter för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige och för viss personal vid Sveriges ständiga representation i FN samt — fr. o. m. den 1 juli 1967 — för observatörer i FN-tjänst betalas från reservationsanslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Sammanlagt har för svenska FN-styrkors verksamhet hittills anvisats 440 565 000 kr. på tilläggsstat.

Under år 1971 har riksdagen anvisat medel på tilläggsstat III till

riksstaten för budgetåret 1970/71 dels för att täcka utgifter för FN-styrkan på Cypern under tiden 15 december 1970—15 juni 1971 och för FN-observatörer under januari—juni 1971 dels för vissa oförutsedda utgifter (prop. 1971: 75 bil. 2, FöU 1971: 12, rskr 1971: 142).

Huvuddelen av ifrågavarande utgifter avses bli ersatta av FN. Intill den 1 augusti 1971 har från FN influtit 303 930 814 kr. Sveriges fordran hos FN enligt hittills framlagda krav uppgår f. n. till 45 748 774 kr. Ersättningar som flyter in från FN tillgodoförs riksstatens inkomstitel Övriga diverse inkomster.

Genom beslut den 18 juni 1971 har tiden för den svenska FN-insatsen på Cypern förlängts längst intill den 15 december 1971. Utgifterna för tiden den 15 juni—15 december 1971 har beräknats till 1,5 milj. kr. för månad eller sammanlagt 9 milj. kr. Härutöver bör 1 milj. kr. beräknas som allmän medelsreserv med hänsyn till eftersläpande sjukvårdskostnader för tidigare kontingenter samt vissa utgifter som kan bli nödvändiga vid en avveckling av kontingenten på Cypern.

Antalet observatörer i FN-tjänst uppgick i september 1971 till 38. Medelsbehovet för dessa kan beräknas till 220 000 kr. för månad eller för tiden juli—december 1971 sammanlagt ca 1 320 000 kr.

Behovet av ytterligare medel för FN-styrkor på Cypern och för observatörer uppgår alltså till (9 000 000 + 1 000 000 + 1 320 000) 11 320 000 kr. Vid ingången av juli 1971 kvarstod under anslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. en behållning på 1 541 230 kr. Det sammanlagda medelsbehovet för ovan nämnd tid uppgår således till 9 778 770 kr., avrundat 9,8 milj. kr.

Med hänsyn till att många osäkra faktorer ligger i anslagsberäkningen kan det bli nödvändigt att även i fortsättningen förskottsvis bestrida utgifter för ifrågavarande ändamål från anslaget till oförutsedda utgifter. Dessa utgifter bör slutligt belasta anslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Frågan om deras täckning bör få tas upp framdeles.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Kostnader för svenska FN-styrkor m. m.* på tilläggsstat I till riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 9 800 000 kr.

[2] O 8. Svenska övervakningskontingenten i Korea. Efter förslag i prop. 1953: 234 anvisade riksdagen (SU 1953: 196, rskr 1953: 431) på tilläggsstat I till riksdagen för budgetåret 1953/54 under fjärde huvudtiteln ett reservationsanslag av 5 milj. kr. till svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea.

Den svenska repatrieringskontingenten upplöstes efter slutfört upp-

drag i mars 1954. Övervakningskontingentens uppdrag kvarstår alltså jämt, men dess personal har reducerats avsevärt och uppgår nu till sju personer mot omkring 90 personer i mars 1955.

För övervakningskontingentens fortsatta verksamhet har riksdagen under förevarande anslagsrubrik efter förslag av Kungl. Maj:t anvisat sammanlagt 18 380 000 kr. (jfr senast prop. 1970: 165 bil. 3, SU 1970: 211, rskr 1970: 426). Hittills har alltså anvisats 23 380 000 kr. för ifrågavarande ändamål. De medel som anvisades senast beräknas täcka utgifterna för kontingentens verksamhet t. o. m. december 1971. Vid utgången av december beräknas en behållning på ca 50 000 kr. kvarstå under anslaget.

Det kan inte bedömas hur länge övervakningskontingenten i Korea behöver fortsätta sin verksamhet. Medel för verksamheten bör emellertid beräknas för tiden t. o. m. utgången av år 1972. Jag anser att kontingentens personalstyrka även i fortsättningen bör hållas så låg som möjligt.

För den fortsatta verksamheten räknar jag med ett medelsbehov av 87 000 kr. för månad. Anslagsbeloppet för år 1972 uppgår därför, efter hänsynstagande till den beräknade behållningen vid årets början, till avrundat 1 milj. kr.

Beräkningen av medelsbehovet måste betraktas som ungefärlig med hänsyn till svårigheterna att beräkna vissa utgiftsposter samt möjligheten av en avveckling av kontingentens verksamhet. Ett eventuellt behov av ytterligare medel får tillgodoses genom anlitande av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av utgifter som bestrids på detta sätt torde få anmälas framdeles.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Svenska övervakningskontingenten i Korea* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

[3] **O 9. Bidrag till bostadsrättsföreningen Musköten.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i prop. 1967: 105 (bil. 1) anvisade riksdagen (SU 1967: 72, rskr 1967: 184) till Lån till bostadsrättsföreningen Musköten för budgetåret 1966/67 ett investeringsanslag av 1,4 milj. kr. Genom beslut den 1 juni 1967 bemyndigade Kungl. Maj:t bostadsstyrelsen att förfoga över anslaget för att till föreningen utbetala ett särskilt lån om nämnda belopp, avsett för förvärv av ett tomtområde i Ösmo kommun, där föreningen ämnade uppföra bostäder för den personal vid Ostkustens örlogsbas som efter basens utflyttning till Muskö fick sin tjänstgöring förlagd dit. Som villkor för lånet skulle gälla bl. a. att lånet skulle avse tiden till dess det planerade byggnadsprojektet var slutfört, under vilken tid lå-

net skulle vara amorteringsfritt, att lånet skulle löpa med ränta motsvarande statens långsiktiga obligationsränta med ett tillägg av 0,25 % samt att lånet utan föregående uppsägning skulle vara förfallet till betalning, om föreningen sålde tomtområdet eller upplät det för annat ändamål än bostäder för personalen vid Ostkustens örlogsbas.

Kungl. Maj:t har sedermera på framställningar av föreningen medgett förlängning på oförändrade villkor av lånet, senast till den 1 januari 1972.

Föreningen har under åren 1967—1969 i Ösmo uppfört bostadsfastigheter till en produktionskostnad av ca 25,5 milj. kr. Antalet lägenheter uppgår till något mindre än trehundra med en sammanlagd lägenhetsyta av 22 546 m<sup>2</sup>. Härtill kommer bl. a. garage med uppställningsplats för 176 bilar och 139 särskilt anordnade parkeringsplatser. Föreningens fastigheter har år 1970 åsatts ett taxeringsvärde av 16,9 milj. kr.

Föreningens styrelse har anmält att föreningen i sin verksamhet mött betydande svårigheter. Intresset för att teckna bostadsrätt i föreningens fastigheter har visat sig vara väsentligt mindre än vad som förutsattes. Vid en upplåtelse av samtliga bostadsrätter i fastigheterna beräknades i grundavgifter inflyta 2 147 000 kr. Teckning av bostadsrätter har dock endast skett i sådan omfattning att grundavgifter om tillhoppa 1 015 000 kr. influtit, dvs. motsvarande ungefär hälften av föreningens lägenheter. För att lägenheter inte skulle stå oanvända har föreningen varit nödsakad att med hyresrätt upplåta de lägenheter för vilka bostadsrätt inte tecknats. Föreningen har emellertid inte ens på detta sätt lyckats få full beläggning i fastigheterna. I början av år 1971, när uthyrningsläget var som bäst, fanns åtta outhyrda lägenheter. Sedan det i samband med utarbetandet av den slutliga ekonomiska planen för föreningens verksamhet under våren 1971 visat sig nödvändigt att höja avgifter och hyror med 15—20 % har en försämring av uthyrningsläget uppstått. Den 1 september 1971 fanns i fastigheterna 32 outhyrda eller för avflyttning uppsagda lägenheter. Därutöver är bl. a. en betydande del av garage- och parkeringsplatserna outhyrda.

På grund av svårigheterna att sälja eller uthyra lägenheter har föreningen fått betydande hyresförluster. Vidare har föreningen fått vidkännas avsevärt förhöjda räntekostnader till följd av svårigheter att erhålla avlyft av byggnadskreditiv och genom att utbetalningen av statligt byggnadslån fördröjts till följd av svårigheter att placera bostadsrätterna. Dessa förhållanden har lett till att driften av föreningens fastigheter fram till den 1 januari 1971 gett ett underskott av 985 000 kr. För år 1971 beräknas uppkomma ett underskott av 463 000 kr. Här ingår inte någon avsättning till reparationsfond. Det dåliga driftresultatet och det faktum att knappt hälften av de i den ekonomiska planen beräknade grundavgifterna har influtit har medfört en akut likvidi-

ditetskris för föreningen. En fortsatt verksamhet med i stort sett oförändrat uthyrningsläge beräknas medföra en förlust och en ökning av likviditetsunderskottet med ca 100 000 kr. per kvartal.

Föreningens ekonomiska svårigheter har lett till att föreningens styrelse tagit upp överläggningar med Ösmo kommun om överlåtelse av föreningens fastigheter till den kommunala bostadsstiftelsen i Ösmo. Diskussionerna har lett till en preliminär överenskommelse om en sådan överlåtelse. Enligt överenskommelsen övertar den kommunala bostadsstiftelsen föreningens fastigheter från och med den 1 april 1972 till ett värde motsvarande föreningens produktionskostnader med avdrag för avskrivning, vilken beräknas vara lika med gjorda amorteringar. Föreningen betalar alla kostnader som hänförs till tiden fram till den 1 april 1972. I dessa kostnader räknas in avsättning till reparationsfond för tiden den 1 januari 1970—den 31 mars 1972 enligt gällande normer för bostadsrättsföreningar, eller med 10 kr. per m<sup>2</sup> lägenhetsyta och år. Föreningen svarar även för att vissa omedelbart nödvändiga istandsättningsarbeten på fastigheterna är utförda före överlåtelседagen. Överenskommelsen är för kommunens del träffad under förutsättning av kommunfullmäktiges godkännande. För föreningens del gäller som förutsättning för en slutlig överenskommelse att föreningen erhåller ett statligt bidrag till de kostnader som föreningen skall betala. Överenskommelsen förutsätter vidare att det i det föregående omnämnda särskilda statliga lånet på 1,4 milj. kr. dels överförs från föreningen till den kommunala stiftelsen, dels blir amorteringsfritt under fem år för att därefter av stiftelsen amorteras under högst 15 år.

Enligt föreningsstyrelsens beräkningar behöver föreningen ett tillskott av 2,3 milj. kr. för att kunna fullgöra sina åtaganden enligt den träffade överenskommelsen. Styrelsen hemställer att föreningen erhåller ett statligt bidrag med detta belopp och att det särskilda statliga lånet på 1,4 milj. kr. överförs till den kommunala bostadsstiftelsen på de villkor som förutsatts i överenskommelsen.

För egen del får jag anföra följande. Jag har ansett det angeläget att i möjligaste mån minska omställningssvårigheterna för den personal som genom örlogsbasens utflyttning fått sin tjänstgöring förlagd till Muskö. När de anställda beslöt att i samverkan låta uppföra bostadsfastigheter i Ösmo kommun fann jag det angeläget att stödja dem i deras verksamhet och tillstyrkte att det tidigare nämnda lånet om 1,4 milj. kr. beviljades. Riksdagen beslöt i enlighet härmed. Ett fullföljande av de anställdas planer skulle göra det möjligt för den personal som så önskade att få bostad i närheten av den nya arbetsplatsen.

Det har emellertid visat sig stöta på avsevärda svårigheter att driva ett bostadsföretag av den omfattning det här gäller. Efterfrågan på bostäder har inte varit så stor som man ursprungligen räknade med. Föreningen har av denna anledning förorsakats betydande förluster, vilka i sin tur

medfört en akut likviditetskris. Någon väsentlig förbättring inom den närmaste framtiden av möjligheterna att uppnå ett ekonomiskt godtagbart resultat kan inte förutses. I detta läge har föreningens styrelse tagit upp förhandlingar om överlåtelse av föreningens fastigheter till den kommunala bostadsstiftelsen i Ösmo. Jag anser att styrelsens åtgärd är berättigad. Den kommunala bostadsstiftelsen torde ha väsentligt större möjligheter att förvalta och driva fastigheterna på ett från ekonomisk synpunkt godtagbart sätt. Även för dem som är bosatta i föreningens fastigheter torde det innebära fördelar att fastigheterna övertas av den kommunala stiftelsen.

Föreningens styrelse har hemställt om ett statligt bidrag av 2,3 milj. kr. för att kunna avveckla sin verksamhet och överlåta fastigheterna till den kommunala stiftelsen. Jag förordar att föreningen beviljas ett statligt bidrag med detta belopp. Anslag för detta ändamål bör föras upp på tilläggsstat för budgetåret 1971/72. Jag förordar vidare att riksdagens bemyndigande utverkas att föra över det särskilda statliga lån på 1,4 milj. kr., som beviljats föreningen, till den kommunala bostadsstiftelsen på de villkor som innefattas i den träffade överenskommelsen.

Såsom framgår av vad jag anfört tidigare är överenskommelsen mellan föreningen och kommunen träffad under förbehåll av kommunfullmäktiges godkännande. Fullmäktige har sedermera godkänt överenskommelsen och bemyndigat kommunstyrelsen att fullfölja densamma. Så snart detta beslut vunnit laga kraft kommer meddelande om detta att lämnas riksdagens försvarsutskott.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) till *Bidrag till bostadsrättsföreningen Musköten* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett anslag av 2 300 000 kr.,
- 2) medge att det föreningen år 1967 beviljade särskilda statliga lånet på 1,4 milj. kr. får överföras på Ösmo kommuns bostadsstiftelse på de villkor som jag har angett i det föregående.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*

## SOCIALDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler de ärenden under socialdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

## DRIFTBUDGETEN

### FEMTE HUVUDTITELN

#### **G. Universitetssjukhus m. m.**

[1] **G 5. Akademiska sjukhuset i Uppsala: Utrustning.** Till ändamålet har för budgetåret 1971/72 anvisats ett reservationsanslag av 7 576 000 kr.

Kungl. Maj:t har den 7 maj 1971 fastställt en slutlig total kostnadsram av 31,6 milj. kr. för anskaffande av viss utrustning till etapp 2 av utbyggnaden av akademiska sjukhuset i Uppsala. Utbyggnadsetapp 2 omfattar ett nytt kirurgiskt block, som beräknas kunna tas i bruk omkring den 1 januari 1972. Byggnadsföretaget innefattas i det mellan staten och Uppsala läns landsting träffade avtalet angående utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. (prop. 1961: 79, SU 1961: 97, rskr 1961: 265; prop. 1967: 105 bil. 2 s. 11, SU 1967: 73, rskr 1967: 185). Staten betalar 40 procent av byggnads- och utrustningskostnaderna. Statens andel av kostnaderna för utrustningen till det nya blocket blir sålunda 12 640 000 kr. Hittills har 12 milj. kr. anvisats för ända-

målet. Återstående medelsbehov uppgår till 640 000 kr. Medlen bör anvisas på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1971/72.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Akademiska sjukhuset i Uppsala: Utrustning* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 640 000 kr.

## KAPITALBUDGETEN

### II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[2] 11. **Vissa byggnadsarbeten inom socialdepartementets verksamhetsområde.** Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 10 480 000 kr. I fråga om vissa av de ändamål för vilka medel beräknas under anslaget bör ytterligare byggnadsobjekt nu redovisas för riksdagen.

*Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare*

Byggnadsstyrelsen har den 20 september 1971 redovisat huvudhandlingar för nybyggnad vid Gudhem av diverseverkstad, verkstadsförråd och servicebyggnad för arbetsdriften samt viss ombyggnad inom anstaltens klinik- och administrationsbyggnader. Kostnaderna för byggnadsarbetena, som kan påbörjas i januari 1972, beräknas till 3 255 000 kr. i prisläget den 1 april 1970.

*Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium*

Byggnadsstyrelsen har den 16 november 1970 redovisat förslagshandlingar för nybyggnad för smådjurhus, ny- och ombyggnad av stallar m. m. Nybyggnaden för smådjurhus avses bl. a. för djur som används vid tuberkulosprov och framställning av poliovaccin. Byggnaden omfattar en rumsyta av 2 810 m<sup>2</sup>. Byggnadsarbetena, som har kostnadsberäknats till sammanlagt 14 360 000 kr. i prisläget den 1 april 1970, kan enligt styrelsen påbörjas i januari 1972.

*Departementschefen*

I investeringsplanen för *statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare* bör i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag föras upp en kostnadsram av 3 255 000 kr. i prisläget den 1 april 1970 för diverse verkstäder m. m. vid Gudhem.

*Statens bakteriologiska laboratorium* tillhör de myndigheter vars framtida lokalisering f. n. övervägs av delegationen för lokalisering av statlig verksamhet. I avvaktan på ställningstagande till delegationens

förslag, som kan väntas bli framlagt under våren 1972, är det därför naturligt att begränsa investeringskostnaderna inom laboratoriets nuvarande förläggningsområde i Solna. I fråga om förvaringen och handhavandet av smådjur vid laboratoriet råder i dag mindre tillfredsställande förhållanden vad gäller säkerhet och arbetarskydd. Starka skäl talar för att förbättringar åstadkoms utan onödig tidsutdräkt, främst med hänsyn till de anställdas säkerhet. Även om statsmakterna fattar beslut om utflyttning av laboratoriet kan en sådan inte verkställas förrän under senare delen av 1970-talet.

Efter att ha låtit undersöka alternativa möjligheter har jag funnit att en nybyggnad för smådjurhus snarast bör uppföras. För att bibehålla handlingsfriheten i fråga om laboratoriets lokalisering bör emellertid investeringskostnaderna begränsas så mycket som möjligt. Jag räknar därför med att de av byggnadsstyrelsen föreslagna stallarna m. m. tills vidare inte bör utföras. Vidare bör den yta inom den föreslagna nybyggnaden för smådjurhus som förses med fullständig inredning m. m. för djurförvaring tills vidare kunna begränsas för att endast tillgodose de mest angelägna behoven. Beslut om användningen av de disponibla lokalerna bör inte fattas förrän ställning tagits i lokaliseringsfrågan. De besparingar som kan uppnås genom dessa åtgärder kan inte nu säkert överblickas. För att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas så snart som möjligt bör dock, i avvaktan på närmare kostnadsberäkningar, en preliminärt beräknad kostnadsram av 11 milj. kr. i prisläget den 1 april 1971 för nybyggnad för smådjurhus föras upp i investeringsplanen för *statens bakteriologiska laboratorium*.

Som jag framhållit vid min anmälan av detta anslag tidigare denna dag är det svårt att i dag överblicka hur medelsförbrukningen under innevarande budgetår kommer att utveckla sig inom det samlade investeringsanslaget. Jag avser att senare återkomma till frågan om ytterligare medelsanvisning, om en sådan skulle visa sig behövas.

Jag förordar att de utgifter som hänger samman med här behandlade byggnadsobjekt får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten inom socialdepartementets verksamhetsområde.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*



*Bilaga 4*

## KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Norling, anmäler de ärenden under kommunikationsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

**DRIFTBUDGETEN****SJÄTTE HUVUDTITELN****A. Kommunikationsdepartementet m. m.**

[1] **A 2. Kommittéer m. m.** På riksstaten för innevarande budgetår har under ifrågavarande anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 2 120 000 kr. Med beaktande av en disponibel reservation på anslaget vid ingången av budgetåret av 100 000 kr. finns totalt 2 220 000 kr. att tillgå. Detta belopp bedöms bli otillräckligt med hänsyn dels till de höjda kommittéarvoden m. m. som gäller fr. o. m. den 1 juli 1971, dels till merkostnader för vissa utredningar, bl. a. trafikplaneringsutredningen, trafikpolitiska delegationen och de särskilda expertutredningarna för planering m. m. av den nya flygtrafikledarskolan i Sturup. Belastningen på anslaget för hela budgetåret 1971/72 förväntas uppgå till 3 420 000 kr. Ett ytterligare medelsbehov föreligger således om 1 200 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen  
att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.,  
därav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen.

## B. Vägväsendet

[2] **B 2. Drift av statliga vägar.** På riksstaten för innevarande budgetår har under ifrågavarande anslagsrubrik anvisats ett anslag av 826,8 milj. kr. Från anslaget betalas bl. a. kostnaderna för regional administration hos statens vägverk med förslagsvis 21,2 milj. kr.

Sedan vägförvaltningen i Stockholms län i vederbörlig ordning sagts upp från sitt hyreskontrakt med statens vattenfallsverk i Råcksta har genom byggnadsstyrelsens försorg anvisats nya lokaler för vägförvaltningen i kvarteret Aprikosen i Solna. Överflyttningen av driften till dessa lokaler är förbunden med särskilda flyttnings- och utrustningskostnader om ca 675 000 kr. samt ökade kostnader för hyra med ca 490 000 kr. eller tillsammans ca 1 165 000 kr., vilka inte kan täckas av det redan beviljade anslaget. Vägverket bör erhålla ytterligare medel för att bestrida dessa merkostnader.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen  
att till *Drift av statliga vägar* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 1 165 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

## F. Diverse

[3] **F 1. Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m.** På riksstaten för innevarande budgetår har under ifrågavarande anslagsrubrik anvisats ett anslag av 256,7 milj. kr. Från anslaget utgår sedan budgetåret 1964/65 ersättning till SJ för underskott för drift av icke lönsamma järnvägslinjer. Enligt beslut av 1969 års riksdag skall vidare från anslaget betalas dels SJ:s kostnader för drift av sådana icke lönsamma järnvägsanstalter, som skall bibehållas enligt Kungl. Maj:ts beslut, dels ersättning för 67-kortsrabattens utvidgning till förtidspensionärer m. fl. Medelsbehovet för ersättning till SJ för drift av icke lönsamma järnvägslinjer uppgår till sammanlagt 255,3 milj. kr. av angivna totalbelopp.

### *Departementschefen*

De riktlinjer för den statliga trafikpolitiken, som fastställdes genom beslut av 1963 års riksdag med anledning av prop. 1963: 191 (S3LU

1963: 1, rskr 1963: 424) innebär bl. a., att SJ skall ersättas för driftunderskott på sådana trafiksvaga järnvägslinjer, vars trafikering utgör en ekonomisk belastning för SJ men på vilka trafiken bör bibehållas tills vidare av samhällliga skäl.

Vid bedömningen i prop. 1971: 1 (bil. 8 s. 125) av de olika faktorer, som antogs komma att påverka behovet av ersättning för budgetåret 1971/72, togs bl. a. hänsyn till en ökning av SJ:s lönekostnader per capita med 7 % för vart och ett av åren 1971 och 1972. Lönekostnadsökningen för ifrågavarande verksamhet har blivit väsentligt större för angivna båda år. SJ:s underskott i driften av icke lönsamma järnvägslinjer kommer främst härigenom att öka med ca 27 milj. kr. utöver vad som förutsågs vid tidpunkten för beräkningen av driftersättningen för budgetåret. Vid denna beräkning har även effekten av beslutade taxehöjningar fr. o. m. den 1 oktober 1971 beaktats. Driftbidraget till SJ för innevarande budgetår bör räknas upp med angivet belopp.

I detta sammanhang vill jag också ta upp en fråga om ersättning till SJ för vissa pensionskostnader som belastar det ersättningsberättigade bannätet.

I prop. 1971: 85 angående nedskrivning av statens järnvägars statskapital m. m. beaktades bl. a. den extra belastning som åvilar SJ i pensionskostnadshänseende. Med anledning av propositionen fastslog riksdagen (TU 1971: 5, rskr 1971: 145) att — förutom ATP-avgifterna — endast en kompletteringspension (KP) svarande mot 16 % av den totala lönesumman skulle belasta SJ:s resultatredovisning. Med tillägg för kostnaden för ATP-pensioner (8,3 %) kommer således SJ:s resultat för budgetåret 1971/72 att belastas med en total pensionskostnad om  $(16 + 8,3)$  24,3 %. Eftersom de i 1969 års separatredovisning inkalkylerade pensionskostnaderna för det olönsamma bannätet endast uppgår till 20 % får SJ inte full ersättning för den del av de faktiska pensionskostnaderna som belöper på detta bannät. Jag förordar att driftbidraget till SJ för budgetåret 1971/72 inkluderar pensionskostnader om 24,3 % av lönesumman. För budgetåret 1971/72 motsvarar skillnaden i förhållande till tidigare beräkningsgrunder (4,3 %) 13 milj. kr. Driftbidraget för budgetåret bör därför höjas med detta belopp. Detta är att se som en följd av den finansiella rekonstruktion av SJ som riksdagen tidigare i år har godkänt.

Med hänvisning till vad jag anfört uppgår behovet av ytterligare medel för ersättning till SJ för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m. för budgetåret 1971/72 till  $(27 + 13)$  40 milj. kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m.* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett anslag av 40 000 000 kr.

## KAPITALBUDGETEN

### I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

#### A. Postverket

##### [4] 1. Posthus m. m.

*Förlängt bemyndigande för postverket att lämna statlig kreditgaranti för lantbrevbärare vid lån för inköp av motorfordon m. m.*

Genom riksdagsbeslut år 1967 (prop. 1967: 163, SU 1967: 194, rskr 1967: 387) och Kungl. Maj:ts beslut den 29 december 1967 har postverket bemyndigats att dels intill utgången av år 1971 utställa statlig kreditgaranti intill ett sammanlagt belopp av 15 milj. kr. för lån i postbanken avseende anskaffning av lantbrevbärbilar dels biträda ackord eller på annat sätt efterge statens rätt på grund av fordran som uppkommer i anledning av garantiåtagandena.

Postverket har i skrivelse den 7 oktober 1971 hemställt att bemyndigandet måtte förlängas tills vidare.

##### *Postverket*

Postverket crinrar om att det sedan 1950-talets början inom postverket pågått en snabb utbyggnad och motorisering av lantbrevbäringen. Varje år har i rationaliseringssyfte tillkommit ett stort antal nya billinjer dels vid utbyggnad och sammanslagning av linjer, dels i samband med att mindre poststationer dragits in och ersatts med lantbrevbärning.

Vid utgången av år 1970 var antalet lantbrevbäringslinjer 2 812, varav 2 625 var billinjer med en sammanlagd linjelängd av 173 200 km, vilket utgjorde 97,5 % av linjelängden för samtliga lantbrevbäringslinjer. Postverket antar att antalet bilreglerade lantbrevbäringslinjer inom överskådlig framtid kommer att ligga mellan 2 600 och 2 800.

Lån med statlig kreditgaranti för anskaffning av lantbrevbärbilar infördes i postverket i maj 1968. I anslutning till högertrafikomläggningen under hösten 1967 ålades samtliga bilåkande lantbrevbärare att inköpa högerstyrda bilar, varigenom de flesta lantbrevbärarna redan vid införandet av lån med statlig kreditgaranti innehade relativt nya bilar. Lån med statlig kreditgaranti har kommit att utnyttjas successivt allteftersom de första inköpta högerstyrda bilarna bytts ut. Antalet dylika lån kan antas fortsätta att öka i framtiden.

Den 30 juni 1971 var totalt 479 ännu inte slutbetalda lån beviljade. Den totala beviljade lånesumman uppgick vid denna tidpunkt till 4,3 milj. kr., varav 2,6 milj. kr. utgjorde postbankens utestående fordran. Lånen löper efter en rörlig räntesats, som vid tidpunkten för postverkets skrivelse utgjorde 8,25 %. Amortering sker genom löneavdrag under vanligen tre år.

Erfarenheterna av systemet med lån med statlig kreditgaranti för anskaffning av lantbrevbärbilar är enligt postverkets uppfattning mycket goda. Låneformen är enkel att administrera för postbanken och innebär en smidig lösning för lantbrevbärarna, eftersom dessa inte behöver anlita privata borgenärer för bilköp eller köpa bilar på avbetalning med åtföljande höga räntekostnader. Den statliga kreditgarantin har hittills inte i något fall medfört att postverket behövt biträda ackord eller på annat sätt efterge fordran som uppkommit i samband med garantiåtaganden.

Det sammanlagda beloppet för statlig kreditgaranti, 15 milj. kr., anser postverket inom överskådlig framtid vara tillräckligt.

Med stöd av det nämnda föreslår postverket att verket fr. o. m. ingången av år 1972 och tills vidare bemyndigas utställa statlig kreditgaranti intill ett sammanlagt belopp av 15 milj. kr. för lån i postbanken avseende anskaffning av motorfordon avsedda för lantbrevbäring och att eventuellt uppkommande förluster för postverket på grund av garantin skall täckas av verkets driftmedel.

Till postverkets skrivelse har fogats ett uttalande av *Statsanställdas förbund*. Förbundet anför att kreditgarantin har upplevts som en stor fördel för de lantbrevbärare som på grund av den ökade motoriseringen på landsbygden måste skaffa sig motorfordon med därav följande ekonomiska problem. Med hänvisning till de synpunkter som postverket anfört i sin skrivelse, vilka förbundet kan verifiera, anser förbundet det mycket angeläget att kreditgaranti kvarstår även efter den 31 december 1971 och tillstyrker därför postverkets framställning.

#### *Remissyttrande*

*Riksrevisionsverket* vill inte motsätta sig postverkets hemställan men anser att postverket närmare bör utreda andra alternativ till systemet med bilar ägda av lantbrevbärarna, t. ex. tjänste- eller leasingbilar. I avvaktn på resultatet av utredningen bör postverket enligt riksrevisionsverkets mening kunna ges ett fortsatt bemyndigande.

#### *Departementschefen*

Under en följd av år har postverket rationaliserat och förbättrat postservicen på landsbygden i första hand genom utökning av lantbrevbäring med bil. Som framgår av postverkets skrivelse är nu mer än 97,5 % av den totala linjelängden i lantbrevbäringen bilreglerad.

Lantbrevbärarna skall själva hålla bil, för vilket de får särskild ersättning. Ersättningen är baserad på kostnaderna för bilinnehavet, där kapitalkostnaderna utgör en tung post. Statlig kreditgaranti för lantbrevbärarnas lån är enligt min uppfattning ett lämpligt sätt att dels hålla kostnaderna nere, dels underlätta för lantbrevbärarna att ordna kredit.

Riksrevisionsverket tar i sitt remissyttrande upp frågan om andra al-

alternativ för lantbrevbäring med bil, t. ex. tjänste- eller leasingbilar. Postverket har hittills inte funnit några skäl att frångå det nuvarande systemet på grund av de betydande fördelar för både postverket och personalen som systemet visat sig ge, men verket — som successivt följer utvecklingen inom området — utreder f. n. frågan om leasingbilar i lantbrevbäring i första hand som ett komplement till det nuvarande systemet.

Erfarenheterna från de år systemet med statlig kreditgaranti för lantbrevbärlån varit i kraft är enligt postverket mycket positiva, en uppfattning som delas av Statsanställdas förbund.

Den totala lånesumman var den 30 juni 1971 4,3 milj. kr. Det är att vänta att lånesumman kommer att stiga relativt kraftigt de närmaste åren. Det av postverket angivna högsta beloppet för garantiåtagandena — 15 milj. kr. — har jag mot denna bakgrund ingenting att invända emot.

Postverket har under den gångna perioden inte åsamkats någon förlust genom garantiåtagandena. Jag anser — i likhet med postverket — att lånen även i fortsättningen bör kunna lämnas utan särskild formell säkerhet. För att täcka eventuella förluster till följd av garantiåtaganden bör postverket få ta i anspråk driftmedel inom allmänna poströrelsen.

Det tidsbegränsade bemyndigandet för postverket upphör vid utgången av år 1971. Jag förordar att postverket lämnas fortsatt bemyndigande att gälla tills vidare. Bemyndigandet bör gälla inte bara motorfordon utan även annat färdmedel, som erfordras för lantbrevbäring, t. ex. motorbåt.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

- 1) medge att statlig kreditgaranti även efter utgången av år 1971 och tills vidare får beviljas intill ett belopp av 15 000 000 kr. för lån avseende anskaffning av motorfordon eller annat motordrivet färdmedel att användas vid lantbrevbäring
- 2) bemyndiga Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, att biträda ackord eller på annat sätt efterge statens rätt på grund av fordran som uppkommer i anledning av angivna garantiåtaganden.

## II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[5] **11 a. Byggnadsarbeten för meteorologiska observationsstationer m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 375 000 kr. för nybyggnad av meteorologiskt observatorium m. m. vid Katterjåkk för Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts räkning.

Den av byggnadsstyrelsen uppskattade investeringskostnaden grundar sig på rådande prisläge den 1 april 1970. Då igångsättningen av projektet emellertid inte skett förrän under hösten 1971 föreslår byggnadsstyrelsen med hänvisning till prisläget den 1 april 1971 att kostnadsramen höjs till 410 000 kr. vilket motsvarar den allmänna byggnadskostnadsstegringen för perioden. Med hänsyn härtill uppgår behovet av ytterligare medel för att slutreglera ifrågavarande projekt till 35 000 kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen  
att till *Byggnadsarbeten för meteorologiska observationsstationer*  
*m. m.* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett investeringsanslag av 35 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*



## FINANSDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler ärende under finansdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

### KAPITALBUDGETEN

#### II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[1] **12. Byggnadsarbeten för statlig förvaltning.** Under denna rubrik har i riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 70 850 000 kr.

*Byggnadsstyrelsen* har föreslagit att en tillbyggnad uppförs till det s. k. Skattehuset i kv. Gamen i Stockholm. Lokalerna i tillbyggnaden, som omfattar ca 230 m<sup>2</sup> rumsyta, erfordras för en utvidgning av dataavdelningen vid länsstyrelsen i Stockholm.

#### *Departementschefen*

För att byggnadsarbetena skall kunna påbörjas så snart som möjligt har Kungl. Maj:t den 7 september 1971 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra tillbyggnaden inom kv. Gamen. Enligt vad jag inhämtat från byggnadsstyrelsen har kostnaderna för objektet uppskattats till ca 1,8 milj. kr. I avvaktan på en slutlig kostnadsberäkning bör en preliminär kostnadsram av detta belopp föras upp i investeringsplanen.

Byggnadsstyrelsen har begärt att medel anvisas på tilläggsstat till an-

slaget, bl. a. på grund av ökad medelsförbrukning innevarande budgetår för nybyggnad i kv. Garnisonen i Stockholm. Jag avser att återkomma till denna fråga sedan styrelsen närmare redovisat bakgrunden till det ökade medelsbehovet. I avvaktan härpå förordar jag att de utgifter som hänger samman med det i det föregående redovisade byggnadsobjektet får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat angående bestridande av utgifterna för en tillbyggnad inom kv. Gamen i Stockholm.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*

## UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över utbildningsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Statsråden Moberg och Myrdal anmäler de ärenden under utbildningsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72. Statsrådet Myrdal anmäler därvid frågan under punkten 1 och statsrådet Moberg frågorna under punkterna 2, 3 och 4. Föredragandena anför.

### DRIFTBUDGETEN

#### ATTONDE HUVUDTITELN

##### C. Kyrkliga ändamål

[1] **Rörlig kredit till stiftsnämnderna för den kyrkliga skogsförvaltningen.** I den kyrkliga egendomsförvaltningen ingår bl. a. de s. k. löneboställena. Dessa förvaltas f. n. av pastoraten. Enligt beslut av statsmakterna (skr 1970: 4, KLU 1970: 12, kskr 1970: 24, prop. 1970: 168, 3LU 1970: 91, rskr 1970: 465) övertar stiftsnämnderna den 1 januari 1972 förvaltningen av de skogar som tillhör löneboställena. Vinst eller förlust på stiftsnämndens förvaltning av boställsskogen skall därvid fördelas mellan pastoraten efter deras andel i den samlade boställsskogen i stiftet.

Stiftsnämnderna kommer att behöva rörelsekapital. Jag förordar, efter samråd med chefen för finansdepartementet, att stiftsnämnderna får möjlighet att utnyttja en rörlig kredit i riksgäldskontoret för att

täcka behovet av rörelsekapital. Denna kredit bör få stå till förfogande även för stiftsnämndernas förvaltning av de s. k. prästlönecfondsfastigheterna.

Jag uppskattar kreditbehovet till 8 milj. kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att ge närmare bestämmelser om utnyttjande av krediten. Jag förutsätter därvid att krediten skall kunna utnyttjas även före årsskiftet 1971/72 för betalning av kostnader som avser nödvändiga förberedelser för stiftsnämndernas förvaltning, såsom för anställning och utbildning av personal samt anskaffande av lokaler och kontorsutrustning.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att medge att en rörlig kredit hos riksgäldskontoret om 8 milj. kr. ställs till förfogande enligt vad jag har angett i det föregående.

## E. Högre utbildning och forskning

[2] E 65. **Inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m.** I riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 63 milj. kr. Av beloppet disponerar enligt regleringsbrev byggnadsstyrelsen och tekniska högskolans i Stockholm byggnadskommitté 15,5 milj. kr. enligt en särskild inredningsplan och utrustningsnämnden för universitet och högskolor 47 milj. kr. enligt en särskild utrustningsplan (jfr prop. 1971: 35 s. 25 och 27).

Byggnadsstyrelsen har lagt fram förslag om nya och ändrade kostnadsramar för vissa inredningsobjekt. För de förslag till nya och ändrade ramar som med hänsyn till föreliggande tidsplaner nu bör behandlas kommer jag i det följande att lämna en kortfattad redogörelse.

### *Stockholm*

*Nybyggnad för kemi m. m.* Redogörelse för nybyggnaden som f. n. uppförs inom Frescatiområdet lämnades i prop. 1970: 76 (s. 13). Byggnaden omfattar ca 13 200 m<sup>2</sup> rumsyta, varav 7 500 m<sup>2</sup> avser lokaler för forskning m. m. i kemi vid universitetet. Byggnaden kommer även att inrymma lokaler för bl. a. biofysik och meteorologi. Byggnaden, som planeras vara inflyttningsklar till höstterminen 1973, har kostnadsberäknats till 42 215 000 kr. i prisläget den 1 april 1971. Styrelsen beräknar kostnaderna för anskaffning av inredning till 7,1 milj. kr.

*Nybyggnad för tandläkarutbildning m. m.* Kungl. Maj:t uppdrog den 17 juni 1970 åt byggnadsstyrelsen att projektera nybyggnad för tandläkarutbildning m. m. i anslutning till undervisningssjukhuset i Huddinge omfattande högst 14 300 m<sup>2</sup> programyta exkl. kapprum, toaletter etc. Projekteringen skulle även omfatta lokaler för kommunal tandvård

och utbildning av tandhygienister om överenskommelse kunde träffas med Stockholms läns landsting om förläggning av dessa verksamheter till nybyggnaden.

Styrelsen har den 14 september 1971 redovisat förslagshandlingar för nybyggnaden. Denna omfattar en rumsyta av 18 460 m<sup>2</sup> och har kostnadsberäknats till 66 800 000 kr. Styrelsen räknar med att kunna börja med byggnadsarbetena under våren 1972 och att vissa lokaler i byggnaden skall kunna tas i bruk till vårterminen 1974. För att möjliggöra anskaffning av viss installationsbunden inredning föreslår styrelsen att en delram av 3 500 000 kr. förs upp i inredningsplanen för innevarande budgetår.

#### *Lund*

*Ombyggnad av universitetsbiblioteket.* Redogörelse för ombyggnaden lämnades i prop. 1970: 165 (bil. 7 s. 45). Styrelsen föreslår nu att den i inredningsplanen uppförda ramen av 1 200 000 kr. höjs med 375 000 kr. till (1 200 000 + 375 000 =) 1 575 000 kr.

*Ombyggnad för biologi m. m.* Kungl. Maj:t har den 22 oktober 1971 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra ombyggnad bl. a. av f. d. kemibyggnaden vid Helgonavägen i Lund. Byggnaden, som inrymmer lokaler med en sammanlagd rumsyta av 3 570 m<sup>2</sup>, skall efter ombyggnaden disponeras för utbildning och forskning inom de biologiska ämnesområdena vid universitetet. Styrelsen uppskattar att kompletterande inredning till ett värde av 300 000 kr. behöver anskaffas till lokalerna.

#### *Malmö*

*Lärarhögskolan m. m.* Genom beslut den 10 juli 1969 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att projektera ny- och ombyggnad för lärarhögskolan i Malmö. Den 21 september 1971 har styrelsen redovisat förslagshandlingar för om- och tillbyggnaden. Byggnadsobjektet omfattar enligt förslagshandlingarna en rumsyta av 19 400 m<sup>2</sup> och kostnaderna har uppskattats till 38 270 000 kr. i prisläget den 1 april 1970. En första etapp av denna beräknas kunna tas i bruk till vårterminen 1973. Styrelsen räknar med att den befintliga inredningen behöver kompletteras. I avvaktan på närmare utredning härom föreslår styrelsen att en delram av 2 milj. kr. förs upp i inredningsplanen för innevarande budgetår.

#### *Göteborg*

*Ombyggnad av Origo.* I samband med projektering av nybyggnaden för fysiska institutionen m. m. (jfr prop. 1968: 26 s. 4 och 1968: 104 s. 15 och 16) uppdrog Kungl. Maj:t den 30 juni 1967 åt byggnadsstyrelsen att i samråd med LUP-kommittén för Göteborg utreda frågan om användningen av bl. a. den s. k. Origobyggnaden inom Chalmers tekniska högskolas område.

Styrelsen har den 10 september 1971 redovisat ett förslag till disposition av nybyggnaden, Origo och det s. k. Trapphuset. I detta föreslår styrelsen att Origo efter ombyggnad utnyttjas för främst fysik av icke-laborativ karaktär.

Rumsytan i Origo omfattar 3 915 m<sup>2</sup>. Enligt styrelsen behöver en stor del av den befintliga inredningen bytas ut. I avvaktan på en närmare utredning av nyinredningsbehovet föreslår styrelsen att en delram av 500 000 kr. förs upp i inredningsplanen.

#### Örebro

*Universitetsfilialen m. m.* Gymnastik- och idrottshögskolans teoretiska undervisning avses få permanenta lokaler i de nybyggnader som planeras för bl. a. universitetsfilialen och socialhögskolan. De lokaler inkl. inredning som hittills förhyrts för den teoretiska undervisningen kan enligt byggnadsstyrelsen inte längre användas för ändamålet. Styrelsen avser att övergångsvis tillgodose detta lokalbehov i nybyggnaderna för gymnastik- och idrottshögskolan genom vissa omdispositioner där. De inredningskostnader som föranleds av omdispositionerna beräknar styrelsen till 75 000 kr. Styrelsen föreslår att den i inredningsplanen uppförda delramen av 350 000 kr. för universitetsfilialen m. m. således höjs till 425 000 kr.

#### Umeå

*Icke-laborativa institutioner.* Kungl. Maj:t uppdrog den 7 maj 1971 åt byggnadsstyrelsen att utföra nybyggnad för icke-laborativa institutioner. Av den redogörelse för objektet som lämnades i prop. 1971: 35 (s. 8) framgår att rumsytan uppgår till 7 980 m<sup>2</sup>. Byggnaden, som beräknas delvis vara färdigställd till höstterminen 1972 och i sin helhet till vårterminen 1973, har kostnadsberäknats till 16 135 000 kr. i prisläget den 1 april 1971. Styrelsen föreslår att en definitiv kostnadsram av 2 milj. kr. förs upp i inredningsplanen för objektet.

#### Luleå

*Högskolenheten.* En maskinteknisk utbildnings- och forskningsorganisation avses bli uppbyggd i Luleå med start budgetåret 1971/72 (jfr prop. 1971: 59). Intagningskapaciteten vid den maskintekniska utbildningslinjen är 50 platser läsåret 1971/72 och skall därefter öka till 200 platser vid full utbyggnad läsåret 1975/76. Provisoriska lokaler uppförs f. n. inom Porsöområdet av Luleå kommun. Inredningen bekostas av staten som t. v. förhyr lokalerna. Innevarande läsår utgör den sammanlagda programytan 1 140 m<sup>2</sup>. Till höstterminen 1972 erfordras enligt byggnadsstyrelsen ytterligare ca 2 765 m<sup>2</sup> sammanlagd programyta. Styrelsen föreslår att en delram av 5 375 000 kr. förs upp i inredningsplanen för högskolenheten.

*Föredraganden*

För att inredning utan försening skall kunna anskaffas till de objekt som jag redogjort för i det föregående bör de i följande sammanställning angivna kostnadsramarna — i 1 000-tal kr. — föras upp i inredningsplanen.

| Objekt                                     | Förordad ram<br>eller förordad<br>ändring av ti-<br>digare ram | Kostnadsram      |        |
|--------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|------------------|--------|
|                                            |                                                                | Definitiv<br>ram | Delram |
| <i>Stockholm</i>                           |                                                                |                  |        |
| Nybyggnad för kemi m. m.                   | ÷ 6 500                                                        | 6 500            |        |
| Nybyggnad för tandläkarutbildning<br>m. m. | ÷ 3 500                                                        |                  | 3 500  |
| <i>Lund</i>                                |                                                                |                  |        |
| Ombyggnad av universitetsbiblioteket       | + 375                                                          | 1 575            |        |
| Ombyggnad för biologi m. m.                | + 300                                                          | 300              |        |
| <i>Malmö</i>                               |                                                                |                  |        |
| Lärarhögskolan m. m.                       | ÷ 1 000                                                        |                  | 1 000  |
| <i>Göteborg</i>                            |                                                                |                  |        |
| Ombyggnad av Origo                         | + 500                                                          |                  | 500    |
| <i>Örebro</i>                              |                                                                |                  |        |
| Universitetsfilialen m. m.                 | + 75                                                           |                  | 425    |
| <i>Umeå</i>                                |                                                                |                  |        |
| Icke-laborativa institutioner              | ÷ 2 000                                                        | 2 000            |        |
| <i>Luleå</i>                               |                                                                |                  |        |
| Högskolenheten                             | + 1 500                                                        |                  | 1 500  |

Jag förordar att de ökade utgifter som hänger samman med här behandlade objekt får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för viss inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m.

**I. Internationellt - kulturellt samarbete**

[3] **I 6. Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete.** Den 15 mars 1971 undertecknade de fem nordiska länderna ett avtal om kulturellt samarbete. Avtalet har godkänts av riksdagen (prop. 1971: 54, KrU 1971: 13, rskr 1971: 188) och ratificerats av Sverige. Det väntas träda i kraft senast vid årsskiftet 1971/72.

I avtalet ingår bestämmelser om samarbetets organisation. Under det nordiska ministerråd som inrättats enligt den år 1971 träffade överenskommelsen om ändring av 1962 års nordiska samarbetsöverenskom-

melse skall en ämbetsmannakommitté för det nordiska kultursamarbetet tillsättas och ett gemensamt nordiskt sekretariat inrättas. Sekretariatet kommer enligt överenskommelse mellan de nordiska ländernas regeringar att förläggas till Köpenhamn och börja sin verksamhet i januari 1972.

En nordisk organisationskommitté förbereder upprättandet av sekretariatet och andra frågor i samband med genomförandet av avtalet. Inom kommittén har kostnaderna för sekretariatet, inberäknat kostnader för lokaler och inredning samt medel för utredningsverksamhet för tiden fram till den 30 juni 1972 beräknats till 1 990 000 danska kronor. Eftersom arbetet med att inreda lokaler m. m. redan påbörjats, uppstår vissa kostnader härför redan under sista kvartalet 1971.

Avtalet föreskriver en ordning med en gemensam nordisk verksamhetsbudget för att bl. a. möjliggöra samlad bedömning och prioritering av olika samarbetsprojekt. Enligt förslag av den arbetsgrupp som förberedde avtalet skall ett belopp årligen ställas till ministerrådets fria disposition för olika samarbetsändamål. De nordiska undervisnings- och kulturministrarna har anslutit sig till förslaget och förordat att detta dispositionsbelopp för år 1972 uppgår till 6,5 milj. danska kronor.

#### *Departementschefen*

Då jag anmälde frågan om godkännande av det nordiska kulturavtalet framhöll jag att avtalet skulle medföra vissa kostnader under budgetåret 1971/72, men att underlag för exakt beräkning av dessa då inte förelåg. Den svenska andelen av kostnaderna bör nu tas upp på tilläggsstat.

Jag tillstyrker de nordiska undervisnings- och kulturministrarnas förslag att för år 1972 6,5 milj. danska kronor inom den nordiska verksamhetsbudgetens ram ställs till det nordiska ministerrådets fria disposition. Hälften av detta belopp bör ställas till förfogande för tiden den 1 januari—den 30 juni 1972.

Organisationskommitténs beräkningar av kostnaderna för det nordiska sekretariatet för tiden fram till den 30 juni 1972 finner jag rimliga.

Jag ansluter mig till de nordiska undervisnings- och kulturministrarnas förslag att anslaget till ministerrådets disposition och kostnaderna för sekretariatet t. v. fördelas mellan de nordiska länderna på samma sätt som anslagen till nordiska kulturfonden, varav Sverige betalar 37 %. Med denna fördelningsgrund uppgår Sveriges andel för första halvåret 1972 av medlen till ministerrådets disposition till motvärdet till 1 202 500 danska kronor och av kostnaderna för sekretariatet till motvärdet till 736 300 danska kronor, vilket nu kan beräknas till 1 348 000 svenska kronor.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att till *Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 1 348 000 kr.

## KAPITALBUDGETEN

### II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[4] **19. Byggnadsarbeten vid universiteten m. m.** I riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett investeringsanslag av 140 milj. kr. (prop. 1971: 35). Någon medelsreservation vid budgetårets början fanns inte. I sin anslagsframställning för budgetåret 1972/73 föreslår byggnadsstyrelsen att ytterligare 35 milj. kr. anvisas på tilläggsstat för budgetåret 1971/72. Vidare bör följande byggnadsobjekt redovisas för riksdagen i detta sammanhang. Kostnaderna redovisas härvid i prisläget den 1 april 1970 där inte någon annan prisnivå anges.

#### *Stockholm*

*Nybyggnad för tandläkarutbildning m. m.* I investeringsplanen finns uppförd en delram av 0,5 milj. kr. benämnd Nybyggnad för tandläkarutbildning. Ramen avser förberedande markarbeten för den nybyggnad för tandläkarutbildning m. m. som planeras bli uppförd i anslutning till det nya undervisningssjukhuset i Huddinge (jfr prop. 1969: 36 s. 6 och 1970: 122 s. 16).

För markförvärv från Stockholms läns landsting m. m. för nybyggnaden finns en kostnadsram av 8,3 milj. kr. uppförd i investeringsplanen (jfr prop. 1970: 122 s. 48 och 1971: 35 s. 9).

Som jag redovisat i det föregående vid min anmälan av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m. har byggnadsstyrelsen den 14 september 1971 redovisat förslagshandlingar för nybyggnaden. Enligt dessa är byggnadens rumsyta 18 460 m<sup>2</sup>. I denna yta innefattas även bl. a. lokaler för kommunal folkvandvård samt för utbildning av tandhygienister. Styrelsen uppskattar byggkostnaderna — inkl. nämnda 0,5 milj. kr. — till 66,8 milj. kr. och föreslår att en ram av detta belopp förs upp i investeringsplanen.

#### *Malmö*

*Om- och tillbyggnad för lärarhögskolan.* Som jag nämnt i det föregående vid min anmälan av anslaget till inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m. har byggnadsstyrelsen redovisat för-

slagshandlingar för om- och tillbyggnad för lärarhögskolan i Malmö. Byggnadsobjektet omfattar enligt förslagshandlingarna en rumsyta av 19 400 m<sup>2</sup>, varav 4 770 m<sup>2</sup> utgör befintliga byggnader och resterande 14 630 m<sup>2</sup> tillbyggnader. Byggnadsstyrelsen uppskattar kostnaderna för om- och tillbyggnaden till 38 270 000 kr. Styrelsen begär uppdrag att få utföra huvuddelen av objektet till en kostnad av 30 320 000 kr. Styrelsen räknar med att vissa byggnadsarbeten skall kunna påbörjas redan under januari 1972.

### *Göteborg*

*Nybyggnad för lärarhögskolan m. m.* Som redovisades i prop. 1970: 1 bil. 10 (s. 367) har preliminär överenskommelse träffats mellan staten och Mölndals kommun om mark för lärarhögskolan m. m. i Göteborg. Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 14 september 1971 redovisat förslagshandlingar för nybyggnad för lärarhögskolan m. m. Nybyggnaden inrymmer bl. a. för lärarhögskolan och universitetet gemensamma lokaler för ämnet pedagogik samt restaurang m. m. Byggnadsstyrelsen har beräknat kostnaderna för byggnaden, som omfattar 24 660 m<sup>2</sup> rumsyta, till 60 milj. kr. I beloppet ingår även kostnader för erforderliga försörjningsåtgärder. Med hänsyn till angelägenheten av att nybyggnaden färdigställs så skyndsamt som möjligt driver styrelsen projekteringen med utgångspunkt i att schaktningsarbeten m. m. skall igångsättas redan under januari 1972.

### *Karlstad*

*Nybyggnad för lärarhögskolan och universitetsfilialen.* Som framgår av min redogörelse i prop. 1971: 35 (s. 13) har byggnadsstyrelsen redovisat förslagshandlingar för objektet den 2 februari 1971. Kungl. Maj:t uppdrog den 30 juni 1971 åt styrelsen att fortsätta projekteringen av nybyggnaden till och med bygghandlingar. Som ett led i åtgärderna för att stimulera sysselsättningen inom byggnadssektorn uppdrog Kungl. Maj:t den 7 september 1971 åt byggnadsstyrelsen att utföra bl. a. förberedande arbeten för nybyggnaden inom en kostnadsram av 1,5 milj. kr. i prisläget den 1 april 1971. Vidare bemyndigade Kungl. Maj:t den 15 oktober 1971 styrelsen att ta 3,5 milj. kr. i anspråk från den i investeringsplanen uppförda kostnadsramen för diverse objekt för upphandling av förtillverkade stomelement för nybyggnaden.

Byggnadsstyrelsen uppskattar, på grundval av förslagshandlingarna, byggnadskostnaderna till 33 350 000 kr.

### *Föredraganden*

Som jag redovisat i det föregående räknar byggnadsstyrelsen med att kunna påbörja byggnadsarbetena bl. a. för *nybyggnad för tandläkarutbildning m. m. i Huddinge*, för *lärarhögskolan i Mölndal* samt för

*lärarhögskolan och universitetsfilialen i Karlstad* redan under innevarande budgetår. För dessa objekt återstår bl. a. prövning av vissa programfrågor. När så har skett räknar jag med att återkomma senare med en närmare redovisning av byggnadsobjekten och en definitiv kostnadsberäkning. För att kunna påbörja byggnadsarbetena så snart som möjligt bör preliminärt beräknade kostnadsramar enligt styrelsens förslag föras upp i investeringsplanen för innevarande budgetår.

Med hänvisning till vad jag redovisat i det föregående bör i gällande investeringsplan föras upp nya och höjda kostnadsramar i prisläget den 1 april 1970.

#### Stockholm

|                                         |            |
|-----------------------------------------|------------|
| Nybyggnad för tandläkarutbildning m. m. | 66 800 000 |
|-----------------------------------------|------------|

#### Malmö

|                                        |            |
|----------------------------------------|------------|
| Om- och tillbyggnad för lärarhögskolan | 30 320 000 |
|----------------------------------------|------------|

#### Göteborg

|                                    |            |
|------------------------------------|------------|
| Nybyggnad för lärarhögskolan m. m. | 60 000 000 |
|------------------------------------|------------|

#### Karlstad

|                                                       |            |
|-------------------------------------------------------|------------|
| Nybyggnad för lärarhögskolan och universitetsfilialen | 33 350 000 |
|-------------------------------------------------------|------------|

Byggnadsstyrelsen har begärt att medel anvisas på tilläggsstat till anslaget. Jag avser att återkomma till denna fråga när medelsförbrukningen säkrare kan bedömas. I avvaktan härpå förordar jag att de ökade utgifter som hänger samman med i det föregående redovisade objekt får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten vid universiteten m. m.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllenstein*



## JORDBRUKSDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler de ärenden under jordbruksdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

### DRIFTBUDGETEN

#### NIONDE HUVUDTITELN

##### E. Fiske

[1] **E 12. Fiskeriundersökningsfartyg.** Genom beslut av 1970 års riksdag (prop. 1970: 61, JoU 1970: 27, rskr 1970: 236) bemyndigades Kungl. Maj:t att beställa ett nytt fiskeriundersökningsfartyg som skall ersätta undersökningsfartyget Skagerak. Till ändamålet har under denna anslagsrubrik för budgetåren 1970/71 och 1971/72 uppförts reservationsanslag av 3 milj. kr. resp. 1 000 kr.

Genom beslut den 13 augusti 1971 har Kungl. Maj:t bemyndigat fiskeristyrelsen att beställa ett nytt fiskeriundersökningsfartyg till en kostnad av högst 16 120 000 kr., exkl. mervärdesskatt, enligt prisläget i juni månad 1971. Det totala medelsbehovet för att bygga och utrusta det nya undersökningsfartyget upptar fiskeristyrelsen f. n. till 18,5 milj. kr. Av nämnda belopp hänförs sig 16 120 000 kr. till fartyget, 1 900 000 kr. till utrustning, 350 000 kr. till anlitande av teknisk expertis i sam-

band med fartygets byggande m. m. samt 130 000 kr. till oförutsedda utgifter.

Med ledning framför allt av betalningsklausulerna i fartygskontraktet bedömer fiskeristyrelsen att medelsbehovet för angivna ändamål fördelar sig med 6 milj. kr. på budgetåret 1971/72, 6 milj. kr. på budgetåret 1972/73 och återstående belopp, f. n. beräknat till 6,5 milj. kr., på budgetåret 1973/74. Reservationen under anslaget var vid utgången av budgetåret 1970/71 2,9 milj. kr. För innevarande budgetår erfordras under anslaget ett medelstillskott av 3,1 milj. kr.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Fiskeriundersökningsfartyg* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 3 100 000 kr.

## H. Utbildning och forskning

[2] **H 4. Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten.** På riksstaten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 17 871 000 kr.

*Lantbrukshögskolan* föreslår att på tilläggsstat för budgetåret 1971/72 anvisas 1,4 milj. kr. för att täcka ökade lönekostnader för försöksverksamheten. Högskolan anför att utfallet av årets lönerörelse för den personal som är anställd under anslaget medför en ökad lönekostnad med ca 2,3 milj. kr. för budgetåren 1970/71 och 1971/72. En del av de ökade kostnaderna kan täckas med redan anvisade medel. Enligt högskolans beräkningar föreligger ett medelsbehov av ytterligare 1,4 milj. kr.

### *Departementschefen*

Vid beräkningen av anslaget till lantbrukshögskolans försöksverksamhet för innevarande budgetår kunde inte lönestegringarna förutses. Med hänsyn till de under innevarande år centralt träffade löneöverenskommelserna behöver ytterligare medel anvisas för försöksverksamheten vid lantbrukshögskolan. Det ökade medelsbehovet beräknar jag till 1,4 milj. kr. Med hänsyn till att den uppräknings av anslaget som skedde i statsverkspropositionen också till en del får täcka löneökningarna räknar jag med att lantbrukshögskolan genom den nu föreslagna medelansvisningen kompenseras för löneökningar för den personal som f. n. avlönas från detta anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

[3] **H 14. Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.** För innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 5,8 milj. kr. Av beloppet disponeras 2,15 milj. kr. av byggnadsstyrelsen för ändamål som redovisas i en särskild inredningsplan. Återstående 3,65 milj. kr. disponeras av utrustningsnämnden för universitet och högskolor för ändamål som tagits upp i en särskild utrustningsplan. Styrelsen och nämnden får inom ramen för tillgängliga medel — oavsett i inrednings- och utrustningsplanerna för objekten beräknad medelförbrukning — bestrida kostnader för inredning resp. utrustning av de i planerna upptagna objekten intill högst de belopp, som för varje objekt anges som kostnadsram.

Byggnadsstyrelsen föreslår att en kostnadsram på 800 000 kr. för inredning av undervisningshus och aula vid lantbrukshögskolan, Ultuna, förs upp i den gällande inredningsplanen.

I prop. 1971: 75 (s. 25—26) lämnades bl. a. en redovisning för nybyggnad av undervisningshus och aula för lantbrukshögskolans Ultunadel och de veterinärmedicinska institutioner som i enlighet med 1970 års riksdagsbeslut kommer att förläggas till Ultuna. Byggnadsobjektet togs upp i investeringsplanen med en kostnadsram på 6 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1970. Byggnadsarbetena beräknas bli färdigställda vid årsskiftet 1972/73 varför styrelsen bör erhålla möjlighet att beställa inredning under första kvartalet 1972.

Enligt styrelsens mening behövs f. n. ingen ytterligare medelsanvisning för inredningsobjektet i fråga.

#### *Departementschefen*

Kungl. Maj:t har genom beslut den 8 oktober 1971 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra förenämnda nybyggnad av undervisningshus och aula vid lantbrukshögskolan, Ultuna.

Den av byggnadsstyrelsen föreslagna kostnadsramen för inredning av ifrågavarande nybyggnad föranleder ingen erinran från min sida. Jag förordar alltså att i inredningsplanen för jordbrukets högskolor m. m. förs upp en definitiv kostnadsram på 800 000 kr. för inredning av undervisningshus och aula vid lantbrukshögskolan. I enlighet med byggnadsstyrelsens förslag bör kostnaderna få bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifter för inredning av undervisningshus och aula vid lantbrukshögskolan.

## KAPITALBUDGETEN

## II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[4] 20. **Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.** För innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett investeringsanslag av 14 328 000 kr. att disponeras i enlighet med en investeringsplan, som upptar av riksdagen godkända kostnadsramar för de i planen ingående objekten.

*Byggnadsstyrelsen* anför följande i fråga om byggnadsobjekt som inte tidigare redovisats för riksdagen eller för vilka föreslås nya kostnadsramar.

*Lantbrukshögskolan**Alnarp*

*Alnarps trädgårdar, växthus samt lantbrukets byggnadsteknik, växthus.* Närmare redogörelse för dessa båda byggnadsobjekt har lämnats i prop. 1970: 37 (s. 36 och 48). Genom beslut den 18 september 1970 uppdrog Kungl. Maj:t åt styrelsen att utföra objekten. Med hänsyn till den kostnadsökning som skett till följd av att nytt anbud har infordrats då den ursprungliga anbudsgivaren gått i konkurs behöver kostnadsramen för växthuset vid Alnarps trädgårdar höjas med 280 000 kr. till 1 535 000 kr. och ramen för växthuset vid lantbrukets byggnadsteknik med 495 000 kr. till 1 750 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1971.

*Statens maskinprovningar*

*Förråds- och provningshall i Alnarp, nybyggnad.* Byggnadsstyrelsen har med skrivelse den 18 november 1968 redovisat byggnadsprogram för nybyggnad av förråds- och provningshall vid statens maskinprovningar i Alnarp. Byggnaden skall användas för provning av handelsgödselspridare och för förvaring av större maskiner. Byggekostnaderna beräknas till 512 000 kr. enligt prisläget den 1 april 1971.

*Departementschefen*

Det är väsentligt för undervisningen vid Alnarpsinstitutet och för trädgårdarnas ekonomi att nybyggnaden av växthus vid Alnarps trädgårdar snabbt kommer till stånd. Jag har ingen erinran mot höjningen av kostnadsramen med 280 000 kr. Jag har heller inget att erinra mot att ramen för växthuset vid lantbrukets byggnadsteknik höjs med 495 000 kr.

Byggnadsobjektet vid statens maskinprovningars Alnarpsavdelning avser provnings- och förrådshall. I avsaknad av lämpliga lokaler har provningar av handelsgödselspridare och av skyddshytter för trakto-

rer hittills utförts i gemensam lokal. Detta har fört med sig betydande nackdelar och merkostnader. Jag har ingen erinran mot den redovisade kostnaden på 512 000 kr. Objektet bör således med denna ram tas upp i investeringsplanen. Kungl. Maj:t har genom beslut den 22 oktober 1971 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra byggnaden.

Utgifterna under innevarande budgetår för ovan nämnda byggnadsobjekt bör rymmas inom det till byggnadsarbeten för jordbrukets högskolor m. m. anvisade investeringsanslaget. Jag förordar därför att utgifterna får bestridas av tillgängliga medel under anslaget.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.

## V. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

[5] **7 a. Lån till Täby Galopp AB.** Täby Galopp AB har i skrivelse till lantbruksstyrelsen anhållit om statligt stöd för täckande av förlust. Bolaget beräknar ett kraftigt underskott år 1971. För att undvika en likvidation av bolaget anhåller styrelsen för bolaget att staten efterskänker ett erforderligt belopp av vinstavdraget på totalisatorspelet. Styrelsen beräknar det erforderliga beloppet till ca 400 000 kr. Skrivelsen har av lantbruksstyrelsen överlämnats till galoppsportutredningen, som med eget yttrande överlämnat ansökningsen till Kungl. Maj:t.

Galoppsportutredningen erinrar om att Täby Galopp AB är den största tävlingsanordnaren inom galoppsporten och svarar för ca 75 % av totalisatoromsättningen. Bolaget har ett eget nominellt aktiekapital på 100 000 kr. men inget eget kapital i övrigt. I resultaträkning per den 31 juli 1971 redovisar bolaget en delårsförlust på 305 000 kr. Då aktiekapitalet härigenom är förbrukat kan bolaget komma att provas likvidationspliktigt inom kort.

Enligt galoppsportutredningens mening bör staten i princip inte genom direkta bidrag stödja verksamhet av det slag Täby Galopp AB bedriver. Men hänsyn till bolagets dominerande ställning inom sporten anser dock utredningen att en likvidation av bolaget under pågående utredningsarbete bör undvikas. Utredningen föreslår därför att ett stöd undantagsvis och på vissa villkor lämnas Täby Galopp AB.

Utredningen framhåller att stödet bör utformas så att det ger Täby Galopp AB en resultatmässig förbättring utan att det ger bolaget en kassamässig förbättring. Utredningen föreslår därför att det lån på 2 250 000 kr. som staten lämnade bolaget år 1970 avskrivs med 400 000 kr. Utredningen förutsätter att bolaget i fortsättningen, genom bl. a. lämplig avvägning av hästägareinsatsernas och penningprisernas storlek,

planerar sin verksamhet så att förlust inte uppkommer i bolaget utan i stället tas i hästågareledet.

*Riksrevisionsverket* har avgivit yttrande i ärendet. Verket har ingen erinran emot utredningens förslag.

#### *Departementschefen*

Med hänsyn till framför allt galoppsportens ekonomiska situation tillkallades galoppsportutredningen med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 maj 1971. Utredningen har att under beaktande av såväl de tävlingsanordnande organisationernas som de övriga berörda situation söka föreslå åtgärder för att trygga galoppsportens framtida existens.

Som jag framhöll i direktiven till utredningen anser jag att verksamhet av ifrågavarande karaktär bör vara självfinansierande. Med hänsyn till den ekonomiska situation som Täby Galopp AB befinner sig i anser jag dock att särskilda åtgärder får vidtas för att bereda bolaget möjlighet att fortsätta sin verksamhet under det pågående utredningsarbetet. Jag kan därför tillstyrka det förslag utredningen lagt fram.

Den fordran som staten har på bolaget och som redovisas under fonden för låneunderstöd bör således efterges med ett belopp Kungl. Maj:t senare bestämmer, dock högst 400 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att medge att fordran på Täby Galopp AB efterges med ett belopp av högst 400 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*

## HANDELSDEPARTEMENTET

**Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.**

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

T. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler ärende under handelsdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

### KAPITALBUDGETEN

#### IX. DIVERSE KAPITALFONDER

##### **Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap**

[1] **6. Förrådsanläggningar m. m.** Under denna anslagsrubrik har till kompletterande byggnadsarbeten för att förbättra en oljelagringsanläggning på riksstaten anvisats 1 milj. kr. för budgetåret 1967/68 (prop. 1967: 1 bil. 12 s. 168, SU 1967: 10, rskr 1967: 10) och 2,1 milj. kr. för budgetåret 1968/69 (prop. 1968: 1 bil. 12 s. 60, SU 1968: 10, rskr 1968: 10).

*Överstyrelsen för ekonomiskt försvar* har i skrivelse den 27 augusti 1971 hemställt, att ytterligare 130 000 kr. anvisas för att täcka indexmässiga kostnadsstegringar för byggnadsarbetena vid anläggningen.

*Riksrevisionsverket* tillstyrker bifall till överstyrelsens framställning.

##### *Departementschefen*

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Förrådsanläggningar m. m.* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett investeringsanslag av 130 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*

## INRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler ärende under inrikesdepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

## DRIFTBUDGETEN

## ELFTE HUVUDTITELN

**D. Bostadsbyggande m. m.**

[1] **D 6 a. Viss ersättning till Örnsköldsviks kommun.** Enligt 33 § den numera upphävda bostadslånekungörelsen (1962: 537), vilken fortfarande tillämpas beträffande äldre lån, har kommun rätt att under vissa förutsättningar av statsmedel få ersättning med fyra femtedelar av vad kommunen har erlagt till täckande av förlust, som uppstått vid förvaltning av allmännyttigt bostadsföretag tillhörigt hus vilket uppförts, ombyggt eller förvärvat med stöd av bostadslån. Anspråk på sådan ersättning av statsmedel prövas av bostadsstyrelsen.

Bostadsstyrelsen har beslutat att ersättning av statsmedel skall utgå till Örnsköldsviks kommun med anledning av att kommunen har täckt vissa förvaltningsförluster som åsamkats Stiftelsen Anundsjö Hyreslägenheter, numera Stiftelsen Hyresbostäder i Örnsköldsvik. Vidare har styrelsen hemställt att erforderliga medel, 935 000 kr., ställs till styrelsens förfogande för utbetalning till kommunen.

Eftersom anslag för nämnda ändamål inte finns anvisat på riksstaten, förordar jag att det av bostadsstyrelsen angivna beloppet anvisas på tilläggsstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Viss ersättning till Örnsköldsviks kommun* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett anslag av 935 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*

## INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över industriärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

T. f. chefen för industridepartementet, statsrådet Löfberg, anmäler de ärenden under industridepartementets handläggning som angår utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

### DRIFTBUDGETEN

#### TRETTONDE HUVUDTITELN

##### E. Teknisk utveckling m. m.

[1] **Statens skeppsprovvningsanstalt: Kavitationslaboratorium.** Under denna anslagsrubrik har för budgetåret 1965/66 anvisats 2,3 milj. kr. (prop. 1965: 1 bil. 12 s. 86, SU 1965: 10, rskr 1965: 10) och för budgetåret 1966/67 1,2 milj. kr. (prop. 1966: 1 bil. 12 s. 83, SU 1966: 10, rskr 1966: 10).

Enligt uppgift från riksrevisionsverket fanns på anslaget vid ingången av budgetåret 1971/72 en reservation av 405 298 kr.

Genom beslut den 27 juni 1969 medgav Kungl. Maj:t att anslaget fick disponeras under budgetåret 1969/70.

Enligt beslut av 1970 års riksdag (prop. 1970: 165, SU 1970: 219, rskr 1970: 434) fick anslaget disponeras även under budgetåret 1970/71.

I skrivelse den 23 juni 1971 har statens skeppsprovvningsanstalt meddelat, att anslagets utnyttjande ytterligare fördröjts på grund av bl. a.

förseningar från leverantörer och oförutsedda tekniska svårigheter, samt hemställt, att anslaget får disponeras även under budgetåret 1971/72.

#### *Departementschefen*

Med hänsyn till vad statens skeppsprovningsanstalt anfört förordar jag, att anslaget får disponeras även under budgetåret 1971/72.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att medge att det för budgetåret 1966/67 på riksstaten uppförda reservationsanslaget *Statens skeppsprovningsanstalt: Kavitationslaboratorium* får disponeras även under budgetåret 1971/72.

## KAPITALBUDGETEN

### I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

#### F. Statens vattenfallsverk

[2] **1. Kraftstationer m. m.** På riksstaten för budgetåret 1971/72 har under denna rubrik anvisats ett investeringsanslag av 975 milj. kr. Kungl. Maj:t har bemyndigats att fr. o. m. innevarande budgetår medge statens vattenfallsverk att teckna borgen intill sammanlagt 75 milj. kr. för varje budgetår.

I regleringsbrev den 18 juni 1971 har Kungl. Maj:t föreskrivit bl. a. att vattenfallsverket under innevarande budgetår inte utan Kungl. Maj:ts medgivande får belasta investeringsanslaget till kraftstationer m. m. med högre belopp än sammanlagt 960 milj. kr.

#### *Statens vattenfallsverk*

I sin anslagsframställning för budgetåret 1972/73 har vattenfallsverket hemställt bl. a. att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1971 års riksdag att dels anvisa medel på tilläggsstat för budgetåret 1971/72, dels besluta om fördjupning av Trollhätte kanal.

Löne- och prisutvecklingen under de senaste åren har präglats av stark uppgång. Kraftutbyggnader har drabbats av kraftigare kostnadstegringar än vad som återspeglats i officiella prisindex för exempelvis stål, metaller och industriprodukter. För en rad viktiga anläggningsdelar såsom turbiner, generatorer, transformatorer, brytare, stålkonstruktioner, linor och isolatorer noteras prishöjningar som avsevärt överstiger vad som registreras av sammanvägda index för ingående poster.

Den ogynnsamma kostnadsutvecklingen är särskilt anmärkningsvärd vad gäller atomreaktorer och andra värmekraftanläggningar. Dessutom har tillkommit oförutsedda tekniska komplikationer samt vad gäller

atomkraftanläggningar ökade kvalitets- och säkerhetskrav, vilket medfört betydligt högre anläggningskostnader än man tidigare har haft anledning att räkna med. De avtal som träffats beträffande reaktor- och turbinanläggningar för *Ringhals kraftstation* innehåller indexklausuler, som medför ökade kostnader på grund av pris- och löneutvecklingen under kontraktstiden. Arbeten som verket bedriver i egen regi påverkas på motsvarande sätt. Anläggningskostnaderna för kraftstationen beräknas således nu till 1 410 milj. kr., vilket är 180 milj. kr. mer än vad som angavs i föregående års anslagsframställning. Härav föll 45,4 milj. kr. på budgetåret 1970/71. Beloppet har kunnat täckas genom förskjutningar och begränsningar i det övriga investeringsprogrammet.

Av den nyssnämnda kostnadsökningen för *Ringhals kraftstation* av totalt 180 milj. kr. faller 42,4 milj. kr. på budgetåret 1971/72. För övriga investeringsobjekt erfordras detta budgetår i första hand 38,1 milj. kr. för att kompensera de till följd av fördyringen av *Ringhals* gjorda begränsningarna under budgetåret 1970/71 samt därutöver 48,5 milj. kr. väsentligen beroende på högre pris- och lönenivå. För *Trollhätte kanal* har vidare tagits upp 5 milj. kr., sedan regeringen tillkännagivit sin avsikt att föreslå utbyggnad av kanalen. Pågående förhandlingar med Göteborgs kommun förutsätts leda till bildandet av ett särskilt aktiebolag för projektering av ett atomkraftbaserat kraftvärmeverk. För kapitaltillskott till detta bolag har beräknats 400 000 kr. Ökningen av medelsbehovet för budgetåret 1971/72 uppgår således till sammanlagt (42,4 + 38,1 + 48,5 + 5,0 + 0,4) 134,4 milj. kr.

Statens vattenfallsverk äger i Skellefteälven Vargfors och Gallejaurs kraftstationer samt — tillsammans med Boliden AB — Grytfors kraftstation. Utbyggnad pågår f. n. av Bastusels kraftstation som verket äger gemensamt med Skellefteå kommun.

I prop. 1971: 1 (bil. 15 s. 158) förordades utbyggnad av Rebnisluspens kraftstation i Skellefteälven. Stationen tillhör de vattenkraftprojekt som verket inventerat som ersättning för tidigare planerade utbyggnader i Vindelälven. Kraftstationen väntas emellertid inte ge den förräntning som normalt krävs för vattenfallsverkets investeringar. Chefen för industridepartementet ansåg därför att verket bör medges ett avskrivningsanslag med högst 14 milj. kr. när stationen tas i drift.

Den fortsatta projekteringen av Rebnisluspens kraftstation har bedrivits i samarbete med Skellefteå Stads Kraftverk och Boliden AB i enlighet med träffat samarbetsavtal om gemensamt utnyttjande av vattenkraftresurserna i Skellefteälvens flodsystem. Överläggningar i anslutning till projekteringsarbetet har lett till en överenskommelse om bildande av ett särskilt aktiebolag — Rebnis Kraft AB — för gemensam utbyggnad och drift av Rebnis kraftstation. Den närmare innebörden av över-

enskommelsen framgår av ett mellan parterna ingånget konsortialavtal och en till avtalet fogad bolagsordning.

Enligt konsortialavtalet, som förutsätter Kungl. Maj:ts godkännande före den 1 januari 1972, skall vattenfallsverket teckna 52 % av aktierna i det tillämnade bolaget, Skellefteå Stads Kraftverk 28 % och Boliden AB 20 %. Vattenfallsverket förbinder sig att som likvid för tecknade aktier tillskjuta staten tillhörig vattenkraft i Rebnisströmmen mellan sjöarna Rebnisjaure och Hornavan samt för utbyggnaden gjorda utredningar, allt till ett sammanlagt värde av 1 950 000 kr. Övriga parter skall betala sina aktier kontant. När bolaget bildas skall aktiekapitalet vara 3 750 000 kr. Vid bolagsstämma får aktieägarna rösta för det fulla antal aktier de företräder. Till skydd för parterna har i bolagsordningen föreskrivits att aktie som övergått till någon som inte förut är aktieägare skall hembjudas aktieägarna i bolaget. Parterna har i avtalet också förbundit sig att inte bjuda ut eller anta anbud på aktiepost, förrän övriga parter haft tillfälle att efter förhandling ta ställning till huruvida de önskar förvärva aktieposten ifråga.

Bolagets styrelse skall bestå av fyra ledamöter, av vilka vattenfallsverket utser två. Av dessa skall en vara ordförande eller vice ordförande. Styrelsens ordförande eller, vid förfall för denne, vice ordförande skall vara ordförande vid bolagsstämma.

Anläggningsarbetena planeras starta i början av år 1972 och skall bedrivas så att kraftstationen kan tas i drift hösten 1974. Maximieffekten blir 62 MW<sup>1</sup> och den genomsnittliga produktionsförmågan 140 GWh<sup>2</sup> per år. Vattenfallsverkets andel blir högst 32 MW och 73 GWh per år.

Den sammanlagda anläggningskostnaden inkl. fallrätter, nedlagda utredningskostnader, ränta under byggnadstiden och andel i regleringskostnader beräknas till 55 milj. kr. Kostnaderna skall bestridas dels med inbetalt aktiekapital, dels med lån på den allmänna kapitalmarknaden mot borgen av delägarna i proportion till aktieinnehavet. Parterna är också skyldiga att om så erfordras lämna lån till bolaget likaledes i förhållande till sina andelar. Vattenfallsverket har beräknat borgensbehovet för egen del till totalt 27 milj. kr.

Till följd av stegrade kostnader för alternativ värmekraftutbyggnad har den här aktuella kraftproduktionens specifika värde ökat. Vidare har stationens prestanda förbättrats i förhållande till tidigare utbyggnadsförslag. Som följd härav har behovet av avskrivningsanslag till kraftstationen minskat. För att uppnå normal förräntning av det kapital som skall investeras i bolaget krävs emellertid, att den kraft som produceras i stationen kan överföras från anläggningen på gynnsamma villkor än vad som betingas av kravet på normal förräntning av investeringarna i erforderlig anslutningsledning. Parterna har därför utgått från att

<sup>1</sup> MW (megawatt) = 1 000 kilowatt.

<sup>2</sup> GWh (gigawattimme) = 1 milj. kilowattimmar.

vattenfallsverket, som skall bygga och äga ledningen, medges avskrivningsanslag med 7,5 milj. kr. och att ersättningen till verket för delägarnas krafttransitering på ledningen bestäms med hänsyn härtill.

I prop. 1971: 1 (bil. 15 s. 159) anmälde chefen för industridepartementet att en överenskommelse träffats mellan vattenfallsverket, Mellansvensk Kraftgrupp AB (Gullspångs Kraft AB, Krångede AB, Stora Kopparbergs Bergslags AB, Svarthålsforsens AB och Värmlands Lednings AB) och Bålforsens Kraft AB om gemensam förprojektering av en atomkraftstation vid Forsmark i norra Uppland. Parterna hade enligt överenskommelsen för avsikt att bilda ett särskilt aktiebolag — Forsmarks Kraftgrupp AB — för att gemensamt uppföra, äga och driva kraftstationen. Frågan om godkännande av konsortialavtal och bolagsordning skulle underställas riksdagen, när slutgiltigt förslag till avtal förelåg. I samband därmed skulle på nytt prövas dispositionen av de medel — 27 milj. kr. — som beräknats för kraftstationen under vattenfallsverkets investeringsanslag för budgetåret 1971/72.

Nämnda konsortialavtal har nu träffats mellan parterna — från vattenfallsverkets sida med förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande. Beträffande avtalets närmare innebörd hänvisas till handlingarna i ärendet. Samtidigt har träffats ett kompletteringsavtal som reglerar dels parternas delaktighet i kostnaderna för förprojekteringssamarbetet, dels fortsatt samarbete för projektering, upphandling och byggande intill dess det tillämnade aktiebolaget har bildats, dels huvudsakliga villkor för det uppdrag att svara för utbyggnad och drift av kraftstationen som bolaget enligt konsortialavtalet skall lämna till vattenfallsverket. Detta uppdrag skall regleras i ett särskilt byggnadsavtal. Vattenfallsverket skall också svara för kraftstationens drift och underhåll med därtill hörande inköps-, personal- och övriga förvaltningsfrågor samt handha bolagets allmänna administration. För detta skall träffas ett särskilt driftavtal mellan verket och bolaget.

Konsortialavtalet avhandlar den första utbyggnadsetappen som omfattar två atomkraftaggregat om vardera ca 900 MW. Vid planeringen skall hänsyn tas till en framtida utvidgning av anläggningen med ytterligare sex aggregat av minst samma storlek. Varje nytt aggregat skall därvid anses utgöra en utbyggnadsetapp. Parterna tillförsäkras rätt men inte skyldighet att på villkor som föreskrivs i avtalet delta i de fortsatta utbyggnaderna. Därvid kan också nya intressenter tas med i samarbetet. Om kraftstationens skilda delar får olika ägare, skall särskilda avtal träffas för att reglera förhållandena dem emellan.

När bolaget bildas skall aktiekapitalet vara 10 milj. kr. och betalas in kontant. Vattenfallsverket skall teckna 66,5 %, Mellansvensk Kraftgrupp AB 26,5 % och Bålforsens Kraft AB 7 % av aktierna. Aktiekapitalet skall kunna ökas, om verksamhetens finansiering kräver det. Vid

bolagsstämma får aktieägarna rösta för det fulla antal aktier de företrädar. Till skydd för parterna har i bolagsordningen föreskrivits att aktie som övergått till någon som inte förut är aktieägare skall hembjudas aktieägarna i bolaget. Parterna har i avtalet också förbundit sig att inte bjuda ut eller anta anbud på aktiepost, förrän övriga parter haft tillfälle att efter förhandling ta ställning till huruvida de önskar förvärva aktieposten ifråga. Besked härom skall lämnas inom sextio dagar.

Bolagets styrelse skall bestå av sju ledamöter, av vilka vattenfallsverket utser fyra. Styrelsens ordförande utses på förslag av verket och vice ordförande på förslag av de båda andra parterna. Styrelsens ordförande eller, vid förfall för denne, vice ordförande skall också vara ordförande vid bolagsstämma. Under den tid planering, projektering och byggande pågår, skall finnas en byggnadsdelegation för samordning av parternas önskemål beträffande anläggningens tekniska utformning. Vidare skall det finnas en driftdelegation för samordning av drift, underhåll, körning, fördelning av rörliga kostnader och andra frågor som rör kraftstationens förvaltning.

Parterna skall äga rätt till andel i kraftstationens effekt i förhållande till sina andelar i aktiekapitalet samt vara skyldiga att delta i finansieringen av utbyggnaden i proportion till aktieinnehavet.

Projekteringsarbetet för kraftstationen har bedrivits med sikte på byggstart hösten 1971. Det första aggregatet planeras bli taget i drift 1977 och det andra aggregatet två år senare.

Bolaget skall förvärva den mark på vilken kraftstationen skall uppföras. Under den första utbyggnadsetappen skall markområden, vägar, hamn, anslutningsledningar och andra gemensamma serviceanordningar byggas ut i den utsträckning som bedöms ekonomiskt med hänsyn till planerna för den fortsatta utbyggnaden av kraftstationen.

Anläggningskostnaden för de två första aggregaten inklusive första bränsleladdning och räntekostnader under byggnadstiden beräknas till 2,5 miljarder kr. Kostnaderna skall bestridas dels med inbetalt aktiekapital, dels med lån på den allmänna kapitalmarknaden mot säkerhet av penninginteckningar i bolagets fasta och lösa egendom eller mot säkerheter som parterna ställer i proportion till aktieinnehavet. Parterna är också skyldiga att om så erfordras lämna lån till bolaget, likaledes i förhållande till sina andelar. Vattenfallsverket har beräknat ett borgensbehov för egen del av tills vidare 200 milj. kr. Medelsbehovet för aktieinteckning och delägarlån under budgetåret 1971/72 har verket beräknat till 40 milj. kr.

I konsortialavtalet föreskrivs som nämnts att besked om hembjudna aktier skall lämnas inom sextio dagar. Denna tidsfrist kan enligt vattenfallsverket vara svår att hålla för verkets del. Tidsfaktorn kan också ha betydelse vid aktieförsäljning, exempelvis om ny part enligt vad tidigare sagts skall tas med i samarbetet. Vattenfallsverket föreslår därför, att

Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att medge verket att köpa och sälja aktier i Forsmarks Kraftgrupp AB.

#### *Remissyttranden*

*Riksrevisionsverket* har inte något att erinra mot vattenfallsverkets hemställan om godkännande av konsortialavtalet angående Rebnis Kraft AB.

Beträffande avtalet om Forsmarks Kraftgrupp AB anser riksrevisionsverket att uppförandet av anläggningen i Forsmark i samverkan med enskilda kraftproducenter samt det fortsatta produktionssamarbetet i enlighet med överenskommelsen innebär så betydande förändringar i statens engagemang i kraftproduktionen att en översyn av syftet med vattenfallsverkets verksamhet kan anses motiverad, innan ställning tas till frågan om godkännande av konsortialavtalet.

#### *Departementschefen*

Kraftindustrin världen över har under senare år erfarit starkt stegrade kostnader. Detta gäller inte minst atomkraftreaktorer och andra värmekraftanläggningar. Bland de faktorer som bidragit till kostnadsökningarna kan i första hand nämnas pris- och löneutveckling, konstruktionsändringar samt skärpta krav från säkerhets- och miljövårdssynpunkt.

För att det investeringsprogram skall kunna fullföljas, som 1971 års riksdag tagit ställning till och för vilket medel beräknats i prisläget den 1 juli 1970, har statens vattenfallsverk med hänvisning till den utveckling på kostnadssidan som jag nyss berört anmält behov av ytterligare investeringsmedel för innevarande budgetår. Enligt verkets beräkningar erfordras således 80,5 milj. kr. på grund av fördyringar av Ringhals atomkraftstation. För övriga objekt i investeringsprogrammet har det ökade medelsbehovet angetts till 48,5 milj. kr. Därutöver begär verket 0,4 milj. kr. för kapitaltillskott till ett projekteringsbolag, — Götakraft AB — om vilket förhandlingar f. n. pågår med Göteborgs kommun.

Jag godtar vattenfallsverkets beräkning av kostnaderna för det fastställda investeringsprogrammet och förordar att ytterligare medel ställs till verkets förfogande redan under innevarande budgetår.

Verkets begäran om kapitaltillskott till det planerade Götakraft AB är jag inte beredd att ta ställning till förrän förhandlingarna med Göteborgs kommun är slutförda.

I prop. 1971: 126 har chefen för kommunikationsdepartementet förordat bl. a. en utbyggnad av Trollhätte kanal, som förvaltas av vattenfallsverket. Totalkostnaden för en fördjupning av kanalleden till 5,3 m djupgående har uppskattats till 45 milj. kr. i 1970 års prisläge. Arbetena bör sättas igång redan i början av år 1972 för att kanalen enligt förutläggningarna skall vara färdigutbyggd till senhösten 1974. Medelsbehovet under innevarande budgetår beräknar jag till 5 milj. kr.

Med hänvisning till vad jag anfört i det föregående förordar jag att vattenfallsverkets investeringsram för budgetåret 1971/72 räknas upp med 134 milj. kr. till sammanlagt 1 094 milj. kr. Vid beräkningen av erforderligt tilläggsanslag har jag tagit hänsyn till att en marginal utöver ramen bör finnas för sådana ytterligare investeringar som under löpande budgetår kan påkallas av konjunkturmässiga eller andra särskilda skäl. Anslaget bör därför räknas upp med 145 milj. kr. till 1 200 milj. kr.

Jag har inte något att erinra mot det av vattenfallsverket föreslagna samarbetet i aktiebolagsform med Skellefteå Stads Kraftverk och Boliden AB beträffande utbyggnad och drift av Rebnis kraftstation i Skellefteälven. Jag förordar därför att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna det mellan parterna villkorligt träffade avtalet och att medge verket att träffa överenskommelse om de smärre ändringar i avtalet som kan visa sig nödvändiga i framtiden.

Härutöver bör Kungl. Maj:t bemyndigas att medge vattenfallsverket att använda staten tillhörig vattenkraft i Rebnisströmmen till ett värde av 1,3 milj. kr. som dellikvid vid aktieteckning i det planerade bolaget — Rebnis Kraft AB.

Vidare förordar jag att vattenfallsverket får ställa erforderliga lån till bolagets förfogande i enlighet med åtagandena i konsortialavtalet.

Jag tillstyrker vattenfallsverkets framställning om avskrivningsanslag för utbyggnad av en anslutningsledning till Rebnis kraftstation. Avskrivningsanslaget, som jag beräknar till högst 7,5 milj. kr., bör anvisas när stationen tas i drift. Det slutliga beloppet torde få fastställas senare.

Enligt kraftindustrins föreliggande utbyggnadsplaner kommer förbrukningen av elkraft under de närmaste årtiondena i allt större utsträckning att täckas av atomkraft. Av ekonomiska skäl eftersträvas vid atomkraftverken mycket stora aggregatstorlekar, utbyggnad av flera aggregat inom samma atomkraftstation och maximalt utnyttjande av produktionsenheterna. En konsekvens härav är, att krafttillskottet från nya atomkraftaggregat blir större än vad ett enstaka kraftföretag kan finna avsättning för, när aggregaten tas i drift. Kraftföretagen tvingas därför söka utvägar för ett närmare samarbete vid utbyggnad av atomkraftstationerna.

Med hänsyn till de avsevärda resurser som dagens kraftverksutbyggnader kräver har det från samhällsekonomisk synpunkt ansetts önskvärt med en totaloptimering av landets kraftsystem och att en sådan optimering läggs till grund för såväl utbyggnader som drift. Mot denna bakgrund tillkallades våren 1971 en utredning med uppgift bl. a. att undersöka förutsättningarna för en långtgående strukturrationalisering av elproduktionen, särskilt ifråga om atomkraftens utbyggnad, och att utarbeta förslag till lämpliga organisations- och samarbetsformer inom kraftsektorn.

De av utvecklingen på atomkraftområdet betingade samarbetssträvan-

dena har hittills utmynnat i bildandet av ett konsortium för utbyggnad och drift av atomkraftverket vid Oskarshamn.

I prop. 1971: 1 (bil. 15 s. 159) anmälde chefen för industridepartementet att statens vattenfallsverk, Mellansvensk Kraftgrupp AB och Bålforsens Kraft AB träffat en överenskommelse om gemensam förprojektering av den planerade atomkraftstationen vid Forsmark i syfte att — eventuellt tillsammans med andra intressenter — bilda ett bolag för att bygga, äga och driva kraftstationen.

Enligt nu föreliggande konsortialavtal avser nyssnämnda kraftföretag att bilda ett gemensamt aktiebolag — Forsmarks Kraftgrupp AB — för utbyggnad och drift av i första hand två atomkraftaggregat om vardera ca 900 MW. Utbyggnaden skall dock planeras för framtida utvidgning av stationen med ytterligare sex aggregat av minst samma storlek, varvid varje nytt aggregat skall anses utgöra en ny utbyggnadsetapp.

Vattenfallsverket skall äga 66,5 %, Mellansvensk Kraftgrupp AB 26,5 % och Bålforsens Kraft AB 7 % av aktierna i bolaget och motsvarande andel i kraftstationens nettoeffekt. Parterna har rätt men inte skyldighet att delta i nästa utbyggnadsetapp med lika stora andelar som i den första utbyggnadsetappen eller med de lägre andelar som de själva väljer, dock lägst 51 % för vattenfallsverkets del och lägst 5 % för envar av övriga parter. I det senare alternativet kan nya intressenter tas med i samarbetet.

Mot bakgrund av vad jag tidigare anfört om behovet av en översyn av företagsstrukturen inom elkraftproduktionen, finner jag det lämpligt att avvakta den nyssnämnda utredningens överväganden, innan ställning tas till konsortialavtalet, vad gäller utbyggnad och drift av mer än de båda första aggregaten.

Jag förordar således att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna det villkorligt träffade avtalet mellan vattenfallsverket, Mellansvensk Kraftgrupp AB och Bålforsens Kraft AB såvitt gäller utbyggnad och drift av de två första atomkraftaggregaten vid Forsmark. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att närmare ange i vilka avseenden ändringar i avtalet är påkallade. Vattenfallsverket bör dock äga rätt att med utgångspunkt i det avtal som godkänts träffa överenskommelse om de smärre ändringar därav som kan visa sig nödvändiga i framtiden.

Vidare förordar jag att verket får ställa erforderliga lån till bolagets förfogande i enlighet med åtagandena i konsortialavtalet samt att verket får ta medel i anspråk från investeringsanslaget till kraftstationer m. m. för att teckna aktier i det planerade bolaget — Forsmarks Kraftgrupp AB. Vid beräkningen av verkets medelsbehov för innevarande budgetår har jag tagit upp 40 milj. kr. för dessa ändamål.

Vattenfallsverkets yrkande om bemyndigande för Kungl. Maj:t att medge verket köp och försäljning av aktier i bolaget kan jag inte tillstyrka.

Kungl. Maj:t har för innevarande budgetår bemyndigats att medge vattenfallsverket att teckna borgen intill sammanlagt 75 milj. kr. Beloppet har beräknats med utgångspunkt i verkets tidigare kända behov av borgensåtaganden. Verket har hittills under budgetåret fått medgiva att teckna borgen för lån om 59,2 milj. kr. För att verket skall kunna ikläda sig borgensansvar för lån som de nu aktuella bolagen tar upp på den allmänna kapitalmarknaden under budgetåret 1971/72 och för att utrymme skall finnas för de ytterligare borgensåtaganden som kan bli aktuella under budgetåret bör nuvarande borgensram höjas. Jag förordar därför att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att medge vattenfallsverket att teckna borgen för lån om sammanlagt 150 milj. kr. under budgetåret 1971/72.

### Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1) till *Kraftstationer m. m.* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 anvisa ett investeringsanslag av 145 000 000 kr.,

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att dels godkänna avtalet om bildande av ett aktiebolag för utbyggnad och drift av Rebnis kraftstation, dels medge vattenfallsverket att träffa överenskommelse om smärre ändringar i avtalet,

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge vattenfallsverket att intill ett belopp av 1 300 000 kr. använda staten tillhörig vattenkraft i Rebnisströmmen i Skellefteälven som dellikvid vid aktieteckning i det under 2 avsedda aktiebolaget,

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att dels godkänna avtalet om bildande av ett aktiebolag för utbyggnad och drift av en atomkraftstation vid Forsmark, såvitt gäller två atomkraftaggregat, med de ändringar i avtalet som kan visa sig erforderliga, dels medge vattenfallsverket att träffa överenskommelse om smärre ändringar i det godkända avtalet,

5) medge att medel får tas i anspråk från investeringsanslaget *Kraftstationer m. m.* dels för teckning av aktier i det under 4 avsedda aktiebolaget, dels för lån till de under 2 och 4 avsedda aktiebolagen, allt i enlighet med åtagandena i avtalen,

6) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1971/72 medge statens vattenfallsverk att teckna borgen intill sammanlagt 150 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
Britta Gyllensten

## AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet på Stockholms slott den 29 oktober 1971.

*Närvarande:* statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASP-LING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anslag till avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72 och anför.

**Täckande av underskott på statens järnvägars fond.** I skrivelse den 30 mars 1971 hemställde SJ om anslag för att täcka det underskott på statens järnvägars fond som beräknades uppstå under budgetåret 1970/71 till följd av arbetsmarknadskonflikten i februari—mars 1971. Enligt skrivelsen skulle den totala resultatförsämringen komma att uppgå till ca 170 milj. kr.

SJ har vidare — i skrivelse den 22 juni 1971 — hemställt om medgivande att belasta investeringsanslaget med ytterligare 3,1 milj. kr. eller med totalt 358,1 milj. kr. för att täcka AB Trafikrestaurangers förlust med anledning av samma konflikt. Verket hemställde samtidigt om ett avskrivningsanslag av 3,1 milj. kr. på statens driftbudget.

### *Departementschefen*

I anledning av SJ:s framställningar medgav Kungl. Maj:t i beslut den 15 juli 1971, att avsättningarna till värdeminskningsskontot på statens järnvägars fond för budgetåret 1970/71 fick minskas med det belopp som erfordrades för att underskott i resultaträkningen för fonden inte skulle uppstå för budgetåret. I beslut den 7 september 1971 medgav Kungl. Maj:t vidare dels att SJ av driftmedel fick lämna ett medelstill-

skott på högst 3,1 milj. kr. till AB Trafikrestauranger, dels att avsättningarna till värdeminskningskontot på statens järnvägars fond för budgetåret 1970/71 fick minskas med det ytterligare belopp som i anledning av detta beslut erfordrades för att undvika underskott i resultaträkningen för fonden för budgetåret. Kungl. Maj:t föreskrev i sammanhanget, att SJ sedan bokslutet för budgetåret färdigställts skulle anmäla till Kungl. Maj:t med vilket belopp den medgivna minskningen verkställts.

SJ har — i skrivelse den 30 september 1971 — anmält, att avsättningarna minskats med 178 076 101 kr. Samtidigt hemställde verket om kompensation för den ökning av det förräntningspliktiga statskapitalet som följt härav.

I anledning av de minskade avsättningarna förordar jag efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet att SJ per den 30 juni 1972 genom kapitalminskning får avsätta 178 076 101 kr. till värdeminskningskontot för statens järnvägars fond. Ifrågavarande kapitalminskning bör täckas med anlitande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Jag förordar vidare att förräntningsplikten för budgetåret 1971/72 sätts ned med ett belopp som motsvarar räntan på 178 076 101 kr. eller med ca 12 milj. kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har anfört i det föregående beträffande finansieringen av vissa underskott på statens järnvägars fond.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:  
*Britta Gyllensten*

## Bilaga 12

## Förteckning

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen i prop. 1971: 145 begärda anslag  
på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1971/72

## DRIFTBUDGETEN

## A. Egentliga statsutgifter

*III. Utrikesdepartementet*

|     |                                                                                     |         |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| A 3 | Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat, <i>reservationsanslag</i> | 200 000 |
| A 8 | Kommittéer m.m., <i>reservationsanslag</i>                                          | 175 000 |
|     |                                                                                     | 375 000 |

*IV. Försvarsdepartementet*

|     |                                                                     |            |
|-----|---------------------------------------------------------------------|------------|
| O 7 | Kostnader för svenska FN-styrkor m.m., <i>reservationsanslag</i>    | 9 800 000  |
| O 8 | Svenska övervakningskontingenten i Korea, <i>reservationsanslag</i> | 1 000 000  |
| O 9 | Bidrag till bostadsrättsföreningen Musköten                         | 2 300 000  |
|     |                                                                     | 13 100 000 |

*V. Socialdepartementet*

|     |                                                                       |         |
|-----|-----------------------------------------------------------------------|---------|
| G 5 | Akademiska sjukhuset i Uppsala: Utrustning, <i>reservationsanslag</i> | 640 000 |
|-----|-----------------------------------------------------------------------|---------|

*VI. Kommunikationsdepartementet*

|     |                                                                                                  |            |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| A 2 | Kommittéer m.m. <i>reservationsanslag</i> , därav hälften att avräknas mot automobilskattemedlen | 1 200 000  |
| B 2 | Drift av statliga vägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen      | 1 165 000  |
| F 1 | Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m.m.                 | 40 000 000 |
|     |                                                                                                  | 42 365 000 |

*VIII. Utbildningsdepartementet*

|     |                                                                       |           |
|-----|-----------------------------------------------------------------------|-----------|
| I 6 | Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete, <i>reservationsanslag</i> | 1 348 000 |
|-----|-----------------------------------------------------------------------|-----------|

*IX. Jordbruksdepartementet*

|      |                                                                       |           |
|------|-----------------------------------------------------------------------|-----------|
| E 12 | Fiskeriundersökningsfartyg, <i>reservationsanslag</i>                 | 3 100 000 |
| H 4  | Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten,<br><i>reservationsanslag</i> | 1 400 000 |
|      |                                                                       | 4 500 000 |

*XI. Inrikesdepartementet*

|       |                                           |            |
|-------|-------------------------------------------|------------|
| D 6 a | Viss ersättning till Örnsköldsviks kommun | 935 000    |
|       | Summa för driftbudgeten                   | 63 263 000 |

**KAPITALBUDGETEN****Kapitalinvestering***I. Statens affärsverksfonder*

## F. Statens vattenfallsverk

|   |                     |             |
|---|---------------------|-------------|
| 1 | Kraftstationer m.m. | 145 000 000 |
|---|---------------------|-------------|

*II. Statens allmänna fastighetsfond*

## Kommunikationsdepartementet:

|      |                                                               |        |
|------|---------------------------------------------------------------|--------|
| 11 a | Byggnadsarbeten för meteorologiska observationsstationer m.m. | 35 000 |
|------|---------------------------------------------------------------|--------|

*IX. Diverse kapitalfonder*

## Handelsdepartementet:

|   |                                                                         |         |
|---|-------------------------------------------------------------------------|---------|
| 6 | Förrådsfonden för ekonomisk försvarsberedskap: Förrådsanläggningar m.m. | 130 000 |
|---|-------------------------------------------------------------------------|---------|

Summa för kapitalbudgeten 145 165 000